

Delårsrapport med prognos 2 2021

Programnämnd samhällsbyggnad

Beslutad av Programnämnd samhällsbyggnad, 30 september 2021

Innehåll

1. Förslag till beslut.....	3
2. Bedömning och analys av förvaltningschef med samordningsansvar	4
2.1 Analys av verksamhetens prognos.....	4
2.2 Händelser av väsentlig betydelse	5
2.3 Förväntad utveckling	6
3. Sammanfattande iakttagelser.....	7
4. Nämndens bidrag till utveckling inom Kommunfullmäktiges mål. .	10
4.1 Målområde 1 Örebro i sin fulla kraft	11
4.2 Målområde 2 Lärande, utbildning och arbete genom hela livet i Örebro	15
4.3 Målområde 3 Ett tryggt och gott liv för alla i Örebro	18
4.4 Målområde 4 Örebro skapar livsmiljöer för god livskvalitet	21
4.5 Målområde 5 Ett klimatpositivt Örebro med friska ekosystem och god biologisk mångfald	25
4.6 Målområde 6 Hållbara och resurseffektiva Örebro.....	29
5. Analysunderlag – ekonomi.....	33
5.1 Enheternas delårsresultat och prognos	42
5.2 Intäkts- och kostnadsutveckling.....	43
5.3 Investeringar	44

1. Förslag till beslut

Prognos 2021 för de skattefinansierade verksamheterna visar på en negativ budgetavvikelse på – 27,8 mnkr, och negativa avvikelser prognostiseras inom Byggnadsnämnden, Tekniska nämnden, Fritidsnämnden och Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet. Kulturnämnden och Miljönämnden prognostiserar positiva avvikelser. Prognosen är 2,2 mnkr sämre än prognos 1, vilket beror på en något försämrad prognos inom Tekniska nämnden, Miljönämnden, Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet samt Byggnadsnämnden.

För de skattefinansierade investeringarna prognostiseras 423,4 mnkr nyttjas, vilket motsvarar en förbrukning på 79 % av den totala investeringsbudgeten för 2021.

Inom de taxefinansierade verksamheterna prognostiseras en positiv avvikelse på + 9,3 mnkr inom VA och en negativ avvikelse på – 4,9 mnkr inom avfall. Avvikelserna redovisas mot respektive verksamhets egna kapital. Totalt prognostiseras 394,8 mnkr av de taxefinansierade verksamheternas investeringsbudget att nyttjas, vilket motsvarar en förbrukning på 78 % av budgeten för 2021.

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till Programnämnd samhällsbyggnad:

1. Programnämnd samhällsbyggnad fastställer Delårsrapport med prognos 2 för 2021.
2. Delårsrapporten överlämnas till Kommunstyrelsen för vidare hantering.

2. Bedömning och analys av förvaltningschef med samordningsansvar

2.1 Analys av verksamhetens prognos

Nämndens uppföljning är fokuserad på avvikelserapportering, vilket är i linje med den tillätsstyrning som kommunen tillämpar. Beskrivningar av goda resultat hålls korta eller utelämnas för att ge utrymme för att beskriva de områden där ytterligare förbättringar bör ske.

Programområdets verksamheter har hållits igång med vissa anpassningar även om året fortsatt präglats av pandemin. Under senvåren började alla förvaltningar inom programområdet redovisa grönt läge vad det gäller pandemins påverkan på verksamhet och bemanning, en lägesbild som hållit i sig över sommaren.

Attraktiva gröna mötesplatser har fortsatt att tillkomma på olika platser i kommunen under årets första åtta månader. De gröna mötesplatserna och de gröna stråken och som binder samman staden är pusselbitar i arbetet för att skapa livsmiljöer för god livskvalitet. Nya lekotoper har väckt intresse från omvärlden och visar att vi ligger i framkant inom området. En lekotop är en naturlig miljö med höga lekvärden där lek och landskap är sammanflätade bidrar till sociala värden, ekosystemtjänster och biologisk mångfald i den fysiska miljön. Besöken i de gröna rummen har ökat under pandemin vilket är positivt, men det har också lett till mer nedskräpning och slitage, vilket inneburit behov av nya arbetssätt och en ökad kostnad för renhållning.

Under våren kom goda resultat för Örebro kommun i NKI-undersökningen som rankar företagares nöjdhet med kommunens myndighetsutövning inom områden som bygglov, miljöskydd, livsmedelskontroll, serveringstillstånd, markupplåtelse och brandskydd. NKI:et låg på 77, vilket är i topp bland landets största kommuner. Programområdets verksamheter fortsätter att utveckla och prova metoder för dialog. Syftet är att örebroare och aktörer ska känna en djupare delaktighet i stadsutvecklingen. Förvaltningarna inom programområdet har också lagt ner resurser på att utveckla och förbättra e-tjänster.

Programnämnden bidrar i hög grad till alla de målområden, Kommunfullmäktigemål och inriktningar som är definierade i ÖSB.

Ekonomisk prognos

Programnämnd samhällsbyggnad prognostiserar för 2021 en negativ budgetavvikelse på – 27,8 mkr. Negativ avvikelse prognostiseras inom Tekniska nämnden (- 12,8 mkr), Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet (- 12,8 mkr), Fritidsnämnden (- 3,3 mkr) samt Byggnadsnämnden (- 0,2 mkr). Kulturnämnden (+ 1,3 mkr) och Miljönämnden (+ 0,1 mkr) prognostiserar positiva avvikelser. En del av de negativa prognoserna hänförs till effekt av coronapandemin där de främsta utgörs av uteblivna intäkter för bad (nettoeffekt – 4,3 mkr) samt minskade parkeringsintäkter (nettoeffekt – 3,2 mkr). Hälften av nämndens negativa avvikelse hänförs till färdtjänsten som prognostiserar en negativ avvikelse på – 14 mkr.

Programnämnd samhällsbyggnads skattefinansierade investeringsbudget uppgår för närvarande till 536,6 mkr, varav 159,3 mkr utgörs av exploateringsinvesteringar. Under 2021 prognostiseras 423,4 mkr att nyttjas, vilket motsvarar en prognostiserad förbrukning på 79 % av total budget. Om prognosen håller skulle det innebära en högre procentuell förbrukning av investeringsmedel än på flera år, men då är också

investeringsbudgeten lägre än vad den varit under de senaste 5 åren. En förbrukning på 79 % bedöms som en bra nivå på genomförandekapacitet av investeringsprojekt.

Inom de taxefinansierade verksamheterna prognostiserar VA en positiv avvikelse på + 9,3 mnkr och avfall en negativ avvikelse på - 4,9 mnkr. Avvikelserna redovisas mot respektive verksamhets egna kapital.

Budgeten för taxefinansierade investeringar uppgår till 508,8 mnkr för 2021, varav 122,2 mnkr är överförda medel från 2020. Totalt prognostiserar 394,8 mnkr att nyttjas vilket motsvarar en förbrukning på 78 % av budgeten för 2021.

Driftkostnadskonsekvenser av investeringarna finansieras inom verksamheternas egen budget och ska därmed rymmas inom intäkterna från taxor och avgifter.

2.2 Händelser av väsentlig betydelse

- Pandemin har gjort det svårare att träffa både de egna medarbetarna inom verksamheterna som kommunens invånare. Det har gjort att en del dialoger inte har kunnat hållas som planerat. Ett arbete som kommer kvarstå till nästa år.
- För många verksamheter inom programområdet har årets första åtta månader fortsatt att präglas av pandemin. Tekniska förvaltningen och Kultur- och fritidsförvaltningen har befunnit sig i stabsläge under hela perioden.
- Fritidsnämnden och Kulturnämnden har genom satsningen ”sommaraktiviteter 2021” gett civilsamhället möjlighet att nå en breddad verksamhet utöver ordinarie verksamhet, samt att nå nya målgrupper som bland annat unga vuxna och äldre såväl som geografisk spridning av aktiviteter i kommunen.
- Friluftsliv har fått extra medel för att kunna möta efterfrågan på uteaktiviteter. En positiv iakttagelse under den långdragna pandemin är att satsningen uppmuntrar även till att nyttja möjligheter till friluftsliv på hemmaplan som en del i den nationella satsningen ”Luften är fri” samt att nya målgrupper hittat ut i naturen.
- Det har varit ett ökat antal besökare i våra gröna ytor och allmän platsmark, vilket är positivt. Detta medför ett ökat slitage med behov att större underhåll och dyrare driftkostnader vilket påverkar driftbudgeten till ett underskott.
- Örebros nya mötesplats kulturkvarteret samlar olika kulturverksamheter i samma kvarter där gränserna suddas ut och samarbete uppmuntras. Nu när alla verksamheter finns på plats har arbetat påbörjas med att finna synergieffekter av det gemensamma arbetet.
- Programområdet har under året tagit beslut om temporära lättnader för näringslivet, bland annat Tekniska nämnden gällande markupplåtelse genom att erbjuda fri exponering utanför butik samt 30 kvm fri uteserveringsyta under säsongen 2021. Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet har under våren varit med i arbetet för att ta fram ytterligare lättnader och stimulanser för näringslivet, speciellt i stadskärnan.
- Genomlysning av vinterväghållningen visar att budgetramen är för låg för att bibehålla nuvarande standard.
- Miljönämnden har under lång tid lagt mycket arbete på att hantera ärendet gällande batteriavfall som kallas batteriskandalen. Under försommaren har mycket arbete lagts på att föra en diskussion med Elkretsen, som har producentansvar för batterier och deras möjligheter att bekosta en borttransport av batteriavfallet. I juni kunde detta äntligen bli verklighet och allt batteriavfall är nu borttransporterat och omhändertaget på en godkänd anläggning.
- Under 2020 fick Miljökontoret i uppdrag att genomföra tillsyn enligt lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen. Prognosen är att 400 tillsynsbesök kommer att genomföras 2021.

- I slutet av september förväntas Kommunfullmäktige fatta beslut om att ändra den kommunala lantmäterimyndighetens (KLM:s) organisatoriska tillhörighet. För att säkerställa KLM:s oberoende. KLM kommer, enligt förslaget till fullmäktige, från och med den 1 oktober 2021 få Vuxenutbildnings- och arbetsmarknadsnämnden som huvudman istället för Miljönämnden och programområde Samhällsbyggnad.
- Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet har under våren varit med i arbetet för att ta fram ytterligare lättnader och stimulanser för näringslivet, speciellt i stadskärnan.
- Ett samarbete med Region Örebro län sker för att fokusera arbetet för att komma i balans med färdtjänstekonomin.
- Arbetet med BRT pågår enligt tidsplan, delsträcka 1 färdigställs under 2021. Planprogram för Brickebacken förväntas godkännas september och planprogram för Tybbleängen är under framtagande.
- Framtagandet av en vägledning för bebyggande av jordbruksmark har påbörjats för att säkerställa att det finns trygga processer i avvägningen mellan intresset av jordbruksmarkens betydelse för livsmedelsförsörjningen och andra väsentliga samhällsintressen.
- Tvisten avseende asfaltsbeläggning har slutförts och nått en förlikning. De ekonomiska konsekvenserna och hantering av dem är inte helt klarlagt utan kommer utredas under hösten. En preliminär prognos av effekterna av förlikningen redovisas i den kommunövergripande delårsrapporten.

2.3 Förväntad utveckling

Coronapandemin har varit ett faktum hela 2021. Hemarbete eller corona-anpassade arbetsmetoder har blivit vardag. Tack vare digitala arbetssätt har verksamheten kunnat fortsätta och anpassas där så har behövts. Nu går landet och kommunen in i nästa steg där en återgång börjar förberedas. Hur den ska hanteras för programområdet diskuteras på förvaltningschefsnivå. Programområdet följer både Folkhälsomyndighetens rekommendationer och de centrala riktlinjerna som är under framtagande på kommunnivå i förberedelsearbetet för en återgång.

Örebro kommun har under den senaste 5-årsperioden haft en kraftig ökning i invånarantal. Ökningen har varit cirka 2 500 - 3 000 människor per år varje år sedan 2015. Pandemin har medfört en förändring i ökningen av invånarantalet som avstannade under 2020 och 2021. Studenterna och restriktionerna kring fysisk undervisning tros vara den starkast bidragande orsaken till det negativa flyttnettot eftersom åldersgruppen 20–29 år minskar mest. I mars prognostiserades befolkningsökningen till 1 253 invånare, den har nu reviderats till 507. Effekterna på lång sikt är fortfarande svåra att förutse, men risken finns att tappet under pandemin gör att tidigare prognoser inte nås när pandemin är över och restriktionerna lättar. Den nuvarande prognosen för Örebro kommun är att invånarantalet uppgår till 175 000 vid 2030.

Kommunens om helhet befinner sig just nu i en stor omställningperiod med anledning av beslutade organisationsförändringar – både vad det gäller ny nämndstruktur och därefter kommande förvaltningsstruktur. Det arbetet kommer att ge effekt på hur vi arbetar framåt.

Kommunen har en fortsatt ett tufft ekonomiskt läge. Det innebär att vi behöver arbeta fokuserat med att hitta smartare arbetssätt som kan möjliggöra för att klara grunduppdraget samtidigt som utveckling behöver kunna ske.

3. Sammanfattande iakttagelser

Nedan sammanfattas nämndens bidrag till utveckling inom de sex målområdena. Nämnden redovisar de viktigaste Positiva iakttagelser och Förbättringsområden som finns inom varje målområde.

Målområden	Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
Örebro i sin fulla kraft	<p>Fortsatt utveckling gröna mötesplatser, lekmiljöer och aktivitetsytor som bidrar till sociala värden, ekosystemtjänster och biologisk mångfald i den fysiska miljön.</p> <p>Gemensamma programövergripande insatser för att stärka näringslivet under pandemin.</p> <p>Flytten till Kulturkvarteret och de positiva synergieffekter som det förväntas medföra.</p> <p>Örebro kommun placerade sig för andra året i rad på en åttonde plats i Avfall Sveriges årliga mätning "Sveriges Avfallskommun". Ett resultat av långsiktigt och uthålligt förbättringsarbete.</p>	<p>Skapa förutsättningar för att mängden planlagd mark för bostäder ska motsvara befolkningstillväxtens behov.</p> <p>Möta upp den ökande medborgarkontakten avseende felanmälan, synpunkter och klagomål.</p> <p>Fortsatt utveckla metoder för dialog med allmänheten.</p> <p>Öka fokuset på jämställdhet i samhällsplaneringen, genom att implementera utbildning och stödmaterial för jämställdhetsintegrering.</p>
Lärande, utbildning och arbete genom hela livet i Örebro	<p>Feriepraktik genom summercollege har genomförts med case inlämnade från hela programområdet.</p> <p>Arbetet har inletts med att ta fram en barnkulturplan.</p> <p>Detaljplaneläggning pågår för mark som ytterligare möjliggör många och större företagsetableringar.</p> <p>Arbetet med förlängda skolgårdar genererar en grön miljö som är både hälsosam och som ökar medvetenheten om biologisk mångfald.</p>	<p>Tiden från planuppdrag till antagande av detaljplan ska minskas ytterligare genom effektivisering och optimering av planprocessen.</p> <p>Färdigställa riktlinjer för friyta, riktlinjerna avses kunna antas under hösten 2021.</p> <p>Ökad samverkan över förvaltningsgränserna gällande lokaler och anläggningar inom barn och utbildning och kultur och fritid för ett effektivt lokalutnyttjande.</p>
Ett tryggt och gott liv för alla i Örebro	<p>Bred samverkan avseende trygghetsskapande åtgärder i den fysiska miljön, bland annat med kriminologiprogrammet på Örebro universitet.</p>	<p>Vidareutveckla samarbetet med säkerhetsenheten, akademien och civilsamhället om trygghetsperspektiv i samhällsplaneringen.</p>

Målområden	Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
	<p>Den geografiska spridningen av planuppdrag är god och omfattar många stadsdelar och flera mindre tätorter.</p> <p>Sommaraktiviteter 2021 har erbjudit Örebroarna möjligheten att delta i hälsofrämjande, stimulerande och meningsfulla aktiviteter och upplevelser under sommaren.</p> <p>Utvecklar digitala metoder och arbetssätt för att bidra till ett tryggt och gott liv för alla i Örebro.</p>	<p>Fortsatt utreda och utveckla verktyg och underlag för att verka för social hållbarhet.</p> <p>Trängsel tillsynen har varit högt prioriterad vilket lett till att annan tillsyn, som alkoholtillsyn och livsmedelskontroll, har fått stå tillbaka.</p>
Örebro skapar livsmiljöer för god livskvalitet	<p>Programområdets verksamheter är möjliggörare av viktiga upplevelser och mötesplatser.</p> <p>Förutsättningarna för att cykla i Örebro kommun har förbättrats, nya huvudcykelstråk färdigställdes under 2021.</p> <p>Den geografiska spridningen av planuppdrag är god och omfattar många stadsdelar och flera mindre tätorter.</p>	<p>Tiden från planuppdrag till antagande av detaljplan ska minskas ytterligare genom effektivisering och optimering av planprocessen.</p> <p>Analys av om det finns skillnader i barns tillgång till stimulerande och hälsofrämjande lek- och aktivitetsmiljöer i olika delar av kommunen.</p> <p>Otydlig intern hyreskedja som behöver få en tydligare process.</p>
Ett klimatpositivt Örebro med friska ekosystem och god biologisk mångfald	<p>Vägledning för hantering av jordbruksmark i fysisk planering kommer att säkerställa att avvägda beslut om framtida markanvändning på jordbruksmark tas.</p> <p>Detaljplaneläggning för möjliggörande av el-väg E20 pågår och förväntas antas under 2022.</p> <p>Fritidsbankens mobila verksamhet har möjliggjort för flera invånare att nyttja möjligheten till kostnadsfri utlåning.</p>	<p>Fortsätta arbeta tillsammans med fastighetsägare för att minska energiförbrukning och miljöpåverkan utifrån idrottsanläggningar.</p> <p>Saknas ett styrdokument och därmed också långsiktig styrning för arbetet med biologisk mångfald.</p> <p>Andelen tunga fordon som drivs med biogas behöver öka.</p>
Hållbara och resurseffektiva Örebro	<p>Fortsatta framsteg i arbetet med färdtjänstekonomin i samarbete med RÖL.</p> <p>Tagit arbetsgivaransvar för att säkra en god arbetsmiljö under Coronapandemin.</p>	<p>Mer arbete krävs för att få färdtjänstekonomin i balans.</p> <p>Fortsatt arbete med investeringsprocessen krävs.</p>

Målområden	Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
	Ekonomiskt ansvarstagande och god planering och uppföljning.	Säkerställa att jämställdhetsperspektivet vid investeringsprocessen tillkommer och implementeras.

4. Nämndens bidrag till utveckling inom Kommunfullmäktiges mål.

Programnämnd samhällsbyggnad har ansvar för att inom sitt verksamhetsområde

- säkerställa att grunduppdraget enligt nämndreglementet utförs,
- bidra till utveckling inom Kommunfullmäktiges mål i Övergripande strategier och budget (ÖSB),
- arbeta med en systematisk verksamhetsutveckling av kommunens verksamhet och
- upprätthålla god ekonomisk hushållning.

Detta ska utföras i enlighet med den politiska ambitionen och de principer som ÖSB förmedlar. God ekonomisk hushållning säkerställs huvudsakligen i grunduppdraget och uppnås om nämnden utför sin verksamhet väl, kan betala för den och inte skjuter över betalningsansvaret på framtiden. För att uppnå god ekonomisk hushållning krävs också en god planering av varje nämnds resurser.

I kapitel 4 sammanfattas uppföljningen av effekterna av nämndernas arbete för att bidra till utveckling inom Kommunfullmäktiges målområden. Inom varje målområde redogör nämnden för:

- en sammanfattande analys av målområdet utifrån nämndens bidrag till utvecklingen inom Kommunfullmäktiges mål, egna nämndmål samt inriktningar. Analysen har sin utgångspunkt i medborgarperspektivet och framhåller vilka effekter medborgarna kan förvänta sig, och vilka orsaker vi ser till att vi inte når önskade resultat där så är fallet. Här beskrivs också planerad och önskad utveckling
- en kort lista av de viktigaste Positiva iakttagelser och Förbättringsområden inom målområdet.
- prognos för indikatorer. Indikatorerna ska signalera i vilken utsträckning nämnden bidrar till målinriktad utveckling och ett säkrat grundhetsuppdrag.

Inom varje kommunfullmäktigemål eller kluster av mål ger nämnden en kort beskrivning av utvecklingen inom Kommunfullmäktiges mål och inriktningar. Nämnden har i verksamhetsplanen sorterat in respektive kommunfullmäktigemål enligt något av följande tre alternativ:

- Att nämnden beskriver vad nämnden ska uppnå genom en insats (utifrån Kommunfullmäktiges mål och inriktningar) som kommer leda till önskvärd utveckling (ett eller flera åtaganden).
- Att nämnden beskriver hur nämnden bidrar till utveckling genom sitt arbete med grunduppdrag och redan etablerade arbetsätt.
- Att nämnden beskriver varför målet inte bedöms som relevant för nämnden.

4.1 Målområde 1 Örebro i sin fulla kraft

4.1.1 Beskrivning av bidrag och analys av bidraget till utveckling inom Kommunfullmäktiges målområde 1

Arbetet med att skapa livsmiljöer för god livskvalitet har i många avseenden kommit långt i Örebro. Under året har vi fortsatt skapa attraktiva gröna mötesplatser, lek miljöer, lekotoper och aktivitetsytor på olika platser i kommunen. Lekotoper bidrar till sociala värden, ekosystemtjänster och biologisk mångfald i den fysiska miljön. De gröna mötesplatserna och de gröna stråken och som binder samman staden är pusselbitar i arbetet för folkhälsa, goda uppväxtvillkor och integration. Besöken i de gröna rummen har ökat under pandemin när kommuninvånarna sökt sig till utemiljöer för att umgås.

Under mandatperioden ska det, genom planläggning, möjliggöras för 4000 nya bostäder. Det ska finnas tillgång till bostäder inom och utanför Örebro tätort, med förutsättningar för att kunna leva och bo under livets alla skeden. Arbetet sker utifrån de ställningstaganden som finns i översiktsplanen. Målvärdet för mandatperioden på 4000 bostäder förväntas uppnås redan våren 2022.

Nyttjandet av friluftsliv och rekreation har ökat under sommaren i linje med uppdraget om meningsfull sommar och att förenkla för semester inom Örebro kommun. Även den långdragna pandemin har inneburit att trycket på friluftslivets verksamheter har ökat och verksamheterna har fått arbeta lite annorlunda för att kunna erbjuda medborgarna en meningsfull fritid. Satsningen ”Sommaraktiviteter 2021” har gett civilsamhället möjlighet att nå en breddad verksamhet utöver ordinarie verksamhet, för att nå nya målgrupper så som bland annat unga vuxna och äldre såväl som geografisk spridning av aktiviteter i kommunen. Kulturkvarteret är Örebros nya mötesplats och ett nav för skapande, demokrati och medborgarinflytande samt en attraktiv plats för människor i alla åldrar. Genom att samlar olika kulturverksamheter i samma kvarter suddas gränserna ut och uppmuntrar till samarbete. Förutom Kulturnämndens egna verksamheter Stadsbiblioteket, Kulturskolan och Konsthallen finns här även dans- och teaterundervisningen för Karolinska skolans estetiska program samt Örebro konserthus. När nu alla verksamheter finns på plats kommer arbetet intensifieras med att finna synergieffekter av det gemensamma arbetet. Arbetet sker i samarbete med andra delar av kommunen, med andra aktörer samt regionala samarbetsparter.

Flera programövergripande åtgärder har vidtagits för att möta de svårigheter näringslivet haft under pandemin, bland annat kopplat till myndighetsutövning, exploatering kommunens arbetsmarknads- och tillväxtpaket. Pandemins effekter har ännu inte gett några större avtryck på efterfrågan av verksamhetsmark eller lokaler för företag. En fråga som är värd att bevaka är hur pandemins effekter på hemarbete utvecklas och därmed behovet av nya kontorsfastigheter. Nämndens verksamheter bidrar till måluppfyllelse genom att skapa funktionella blandningar av bostäder i nya och befintliga bostadsområden, som i sin tur bidrar till att skillnaderna i livsvillkor och geografiska skillnader minskar. Genom dialoger bidrar nämnden till att förbättra för medborgare att påverka sin framtid i kommunen.

Prognos för indikatorer

Indikatorer inom målområde 1	Utfall 2019	Utfall 2020	Prognos 2021	Målvärde 2021
Nöjd Region-Index Fritidsmöjligheter	72	70	Resultat vid årets slut	Öka

4.1.2 Beskrivning av bidrag till Kommunfullmäktiges mål och inriktningar

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

I Örebro kommun ska skillnaderna i livsvillkor och förutsättningar mellan kön, socioekonomisk ställning, funktionsnedsättning och geografiska skillnader minska.

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Örebro kommun ska förbättra förutsättningarna för medborgarna att påverka sin framtid och vårt demokratiska samhälle.

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Örebro kommun ska stärka förutsättningarna för en samverkan med civilsamhället, näringslivet och andra offentliga aktörer.

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Kultur- och fritidslivet i Örebro kommun ska vara tillgängligt för alla

Inriktningar som omhändertagits 2021 genom nämndens åtaganden:

- Örebro kommuns verksamheter ska tillsammans med det civila samhället och andra aktörer hitta nya former för samverkan i arbetet för ökad gemenskap och inkludering.
- Det integrationsfrämjande arbetet i kommunen ska stärkas i enlighet med målen i programmet för hållbar utveckling.
- Kulturkvarteret ska etableras som Örebros nya mötesplats och ett nav för skapande, demokrati och medborgarinflytande ska utvecklas, med särskilt fokus på barn och unga.
- Utveckla samarbete och stöd till verksamheter inom Örebro kommun och kommunala bolag gällande tillgänglighetsfrågor.
- Örebro kommuns verksamheter ska arbeta för att bryta isolering, stärka gemenskap och verka för ökad inkludering.

Nämndens åtagande:

- Under mandatperioden ska det, genom planläggning, möjliggöras för 4000 nya bostäder. Tillgång till bostäder inom och utanför Örebro tätort ska finnas, med förutsättningar för att kunna leva och bo under livets alla skeden. Arbetet ska ske utifrån de ställningstaganden som finns i översiktsplanen.
STATUS: Pågående. Vi eftersträvar alltid en blandning av upplåtelseform samt bostadsform i kommunens större markanvisningsområden. Prognosen är att 4000 bostäder ska finnas planlagda redan våren 2022.
- Vid planering av offentlig och kommersiell service samt andra besöksintensiva platser ska funktion för att möjliggöra en ökad integration beaktas. Detta bidrar till att minska ojämlika livsvillkor, motverka segregation och bidrar till ökad inkludering. Sker i enlighet med översiktsplanen.
STATUS: Pågående. Inom programområdet arbetas det kontinuerligt med att planlägga för miljöer som främjar integration. Byggnadsnämnden har aktivt arbetat för att prioritera detaljplaneuppdrag som genom stadsutveckling bedöms ha särskilt god integrationsfrämjande effekt.

- Mötesplatser ska finnas, och utvecklas runt om i Örebro kommun. Mötes- och samlingsplatser bidrar till att bryta isolering, stärka gemenskap och ökade möjligheter för människor att mötas.
STATUS: Pågående. I planprogramarbetena under året skapar nämnden förutsättningar för tryggare miljöer genom att identifiera brister och planlägga för miljöer som kopplar samman stadsdelar, skapar mötesplatser och tryggare rörelsestråk. Flera projekt för mötesplatser runt om i Örebros olika stadsdelar pågår. Ett av projekten är slutfinishen av leklandskapet i Öknaskogens naturreservat.
- Medborgardialoger ska genomföras, t ex riktade gentemot vissa målgrupper som kan vara t ex geografiskt kopplade intresseorganisationer, skolor, studentgrupper mm. Dialogformerna kan variera, de kan bli ske vida digitala verktyg eller i form av direkta mötesformer. Medborgardialoger möjliggör och förbättrar förutsättningarna för medborgare att påverka sin framtid och det demokratiska samhället.
STATUS: Pågående men har inte kunnat utvecklas ytterligare på grund av pandemin. Under våren deltog gjordes en medborgardialog med jämställdhetsdelegationen där föreningslivets frågor och jämställd idrott lyftes. Dialog och trygghetsvandringar används som en del i processen att utveckla Örebros parker och lekmiljöer (tjänstedesign) men också vid införande av nya trafikregleringar.
- Förutsättningar för, och utbud av ett tillgängligt kulturliv ska säkras. För att bidra till ökad inkludering, gemenskap och motverka isolering ska nämnden arbeta för tillgängligt kulturliv utifrån de ställningstaganden som finns i Örebro kommuns kulturpolitiska program och genom verksamheter som till exempel Kulturskolan.
STATUS: Pågående. Genom samverkan med partnerskapsområdena kan fler barn och unga ta del av aktiviteter och kulturupplevelser. I Vivalla har Kultur och fritidsförvaltningen tillsammans med Trainstation arbetat med tre olika målgrupper där behov av insatser har identifierats. Det har exempelvis handlat om kulturskolan och bibliotekets deltagande i att arbeta med språkförståelse för den yngre målgruppen.
- Förutsättningar för och utbud av fritids-, friluft- och idrottsutövande ska säkras. För att främja fysisk aktivitet hos en stor del av kommuninvånarna bör satsningar göras på anläggningar för både spontana och organiserade aktiviteter utifrån de ställningstaganden som finns i Örebro kommuns idrottspolitiska program. Bland annat bör ett kompensatoriskt förhållningssätt tillämpas för att säkerställa en jämställd resursfördelning.
STATUS: Pågående. Arbeta pågår med att utveckla och underhålla friluftsområden och anläggningar för spontanidrott, vilket skapar förutsättningar för möten över gränserna och stärkt gemenskap. Under pandemin möjliggjorde Örebrobaden att externa aktörer skulle kunna fortsätta att bedriva simskoleundervisning genom att ställa hela anläggningarna till deras förfogande.
- Natur- och naturreservat ska vara tillgängliga för alla. Investeringar i naturmiljöer såsom naturreservat, grönområden, parker fortsätter, bland annat genom att synliggöra och anpassa naturen till målgrupperna barn, äldre, nya användare och personer med funktionsnedsättning.
STATUS: Pågående. Pågår i Oset och Rynningeviken. På Björkönen, i Karlslund och arbetet med Hedens rekreationslandskap har påbörjats.

- Arbetet för att Kulturkvarteret ska bli Örebros nya mötesplats och ett nav för skapande, demokrati och medborgarinflytande ska fortgå. Kulturkvarteret ämnar bidra till att bryta isolering, stärka gemenskap och verka för ökad inkludering.
STATUS: Pågående. Nu när alla verksamheter finns på plats kommer arbetet intensifieras med att hitta synergieffekter av det gemensamma arbetet. Arbetet sker i samarbete med andra delar av kommunen, med andra aktörer samt regionala samarbetsparter.
- Nämnden ska fortsätta med ett aktivt deltagande och arbete i kommunala tillgänglighetsrådet.
STATUS: Pågående. Tekniska nämnden fortsätter med ett aktivt deltagande och arbete i kommunala tillgänglighetsrådet. Inom nämndens verksamhetsområde beaktas tillgänglighet ur olika gruppers perspektiv vid genomförande av alla investeringar i allmän platsmark och det sker tillgänglighets-anpassningar när projekt genomförs i stadsmiljön

4.2 Målområde 2 Lärande, utbildning och arbete genom hela livet i Örebro

4.2. Beskrivning av bidrag och analys av bidraget till utveckling inom Kommunfullmäktiges målområde 2

Det finns etablerade samverkanskontakter med lärosäten där verksamheterna inom programområdet bidrar till att utveckla utbildningsinnehåll, ta emot praktikanter och på andra vis bidrar till studenters förutsättningar för etablering på arbetsmarknaden. Under året har t ex flera kandidat- och magisteruppsatser inkommit från studenter från Örebro universitet där uppsatserna handlar om olika delar av programområdets ansvarsområden. Vissa av studenterna har även genomfört praktik på förvaltningar inom programområdet.

Summer college genomfördes även i sommar, nu med utmaningarna *Utforska Hjärstaskogen och parken i Baronbackarna, Undersöka vad Engelbrektsgatan mellan Trädgårdsgatan och Kungsgatan skulle kunna användas till istället för parkering och Planera för att genomföra en egen dag på muséet i Wadköping*. Summer college är ett samarbete mellan Örebro kommun och Örebro universitet och är feriepraktik för ungdomar som under en viss period under sommaren arbetar med olika case (utmaningar) som kommunen valt ut. Deras perspektiv är mycket värdefulla för den fysiska utvecklingen av Örebro, och samtidigt bidrar praktiken till delaktighet och inblick i hur kommunens organisation arbetar.

En detaljplan har tagits fram för att möjliggöra ett större verksamhetsområde med kombiterminal i Törsjö. Detaljplanen är även viktig för att frigöra mark för bostäder i centrala Örebro genom att omlokalisera verksamheter på Holmen och i CV-området. Detaljplanen omfattar 110 hektar och när den är antagen och laga kraftvunnen kommer den innebära att det inom kommunen finns stor tillgång på detaljplanelagd verksamhetsmark. Antagande av detaljplanen var planerat under 2021, men den komplexa frågan kring exploatering på jordbruksmark har förskjutit tidplanen till 2022. Vidare pågår även planarbete för att möjliggöra en utbyggnad av östra sidan av Örebro flygplats.

Nämnden bidrar till målområdet genom att skapa förutsättningar för befintliga och tillkommande verksamheter att utvecklas och etableras. Arbetet med att skapa förutsättningar för en hållbar tillväxt sker bland annat genom planläggning, genom aktivt deltagande på den nationella arenan samt via systematiska dialoger och samverkan med näringslivet, civilsamhället och akademien. Detta är en del av verksamhetens löpande arbete där det finns en daglig kontakt med befintliga verksamheter samt nya intressenter och investerare.

För att säkerställa Örebros utveckling och möjligheter till lärande, utbildning och arbete genom hela livet finns det en god medvetenhet om behov av skolverksamhet, arbetsplatser, verksamhetsmark samt parkytor och grönområden i arbetet med planprogram och planläggning. Arbetet med förlängda skolgårdar har varit mycket positivt, och upplevelsen är att det finns ett stort behov av att komplettera många skolgårdar med grönare miljöer som bland annat bättre stimulerar till fantasilek och mer utmanande lek. Arbetet med förlängda skolgårdar vore önskvärt att fortsätta, och samarbete mellan Park-, Fritids-, och Naturförvaltningarna med Lokalförsörjningsenheten och Futurum skulle kunna utvecklas.

4.2.2 Beskrivning av bidrag till Kommunfullmäktiges mål och inriktningar

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Måluppfyllelsen i skolan ska öka

Utbildning i Örebro ska bedrivas i en trygg lärandemiljö som stimulerar eleven till att utveckla sina förmågor, uppnå kunskapskraven samt nå sin fulla potential

Målen bedöms inte som relevanta för nämnden då de inte ligger inom ramen för Programnämnd samhällsbyggnads uppdrag.

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Örebro kommuns näringslivsarbete ska bidra till långsiktig hållbar utveckling genom stärkt konkurrenskraft och goda förutsättningar för fler företag som skapar arbete till en växande befolkning

Kommunens arbetsmarknadsinsatser ska i högre grad leda till egen försörjning för medborgare som idag står utanför arbetsmarknaden

Inriktningar som omhändertagits 2021 genom nämndens åtaganden:

- Förbättra och utveckla lek- och lärandemiljöer som stödjer inlärning och trygghet.
- Örebro kommun ska systematiskt arbeta för god dialog med det lokala och regionala näringslivet i syfte att stärka samarbetet kring hållbar tillväxt och kompetensförsörjningsfrågor.

Nämndens åtagande:

- Riktlinjer för friyta ska färdigställas där ställningstaganden om utemiljöns betydelse för den pedagogiska verksamheten fastslås. Arbetet med att skapa lustfyllda och för barn spännande lekmiljöer i olika delar av Örebro ska fortsätta utifrån givna ekonomiska förutsättningar. Att skapa förutsättningarna för barns lekmiljöer i den fysiska planeringen sker i redan etablerade arbetssätt, men nämnden ska verka för att fokuset på detta under året ökar.
STATUS: Pågående. Arbetet förväntas antas hösten 2021.
- Förutsättningar för befintliga och tillkommande verksamheter att utvecklas och etableras ska skapas. Detta sker bland annat genom strategisk markförsörjning, aktivt deltagande på den lokala, regionala och nationella arenan samt via systematiska dialoger.
STATUS: Pågående. Ytterligare planuppdrag på väg att lämnas in. Nationella arenor har till stor del legat nere under coronapandemin, vissa har skett i digitalt format.
- Samverka med lärosäten för att utveckla utbildningsinnehåll som kan bidra till ett stärkt underlag på arbetsmarknaden utifrån perspektiven attrahera och rekrytera kompetenser.
STATUS: Pågår kontinuerligt.
- Nämnden ska ta initiativ till att utveckla enkla kontaktvägar mellan programområdets verksamheter, näringslivet och kommunens Näringslivskontor.

STATUS: Pågående, bland annat regelbunden avstämning mellan exploateringsens verksamhetsteam och näringslivskontoret. Näringslivet träffas i olika mötesforum där kontaktvägar in finns och möten sker kring etableringsfrågor både vid nyetablering samt vid utveckling av befintliga företag. I forumet Attraktiv stad samlas aktuella frågor för att skapa en gemensam attraktiv plats utifrån en helhetsyn. I forumet deltar Stadsbyggnad, Tekniska förvaltningen, Näringslivsavdelningen tillsammans med Örebrokompaniet och City Örebro. Under våren har det skett ett gemensamt arbete mellan programområdet Samhällsbyggnad och Näringslivsavdelningen för att tillsammans ta fram åtgärder för att underlätta pandemins effekter på näringslivet.

4.3 Målområde 3 Ett tryggt och gott liv för alla i Örebro

4.3.1 Beskrivning av bidrag och analys av bidraget till utveckling inom Kommunfullmäktiges målområde 3

Upplevelsen av trygghet ska öka i det offentliga rummet i Örebro. Genom nämndövergripande samverkan inom programområdet, och tillsammans med andra parter som t ex Partnerskapet, Brottsförebyggande rådet och numera även med kriminologiavdelningen på Örebro universitet utvecklas programområdets trygghetsskapande arbetssätt. Samarbetet kan vidareutvecklas, med ännu bredare deltagande – både inom programområdet och utanför. I årets planprogramarbete skapas förutsättningar för tryggare miljöer genom att identifiera brister och planlägga för miljöer som främjar integration, kopplar samman stadsdelar, skapar mötesplatser och tryggare rörelsestråk. Barnens trygghet, tillgänglighet och säkerhet i livsmiljöer är en prioriterad fråga för programnämnd Samhällsbyggnad. Det pågår arbete med trafiksäkerhetsåtgärder för barn, dessa är baserade på skolvägsanalyser.

Som en del av det förebyggande arbetet i Örebro kommun ingår att arbeta med att skapa trygga och säkra miljöer. En del av detta sker genom att kulturmiljöerna och kulturvärdena tas tillvara och utgör en självklar, synlig och uppmärksam del av Örebro kommun. Under våren har förvaltningen prioriterat att i olika sammanhang och nätverk påtala behovet av ökade insatser för att komma tillrätta med kriminalitet och droghantering som påverkar livsmiljön för boende i flera av våra stadsdelar. Det gäller inte minst barn och unga som inte ska behöva präglas av den otrygghet och begränsning i livsutrymme som det innebär. En nyckelfaktor är att kunna tillföra de friskfaktorer som skola och fritidsaktiviteter skapar. Samverkan inom Partnerskap Örebro och andra nätverk är viktiga pusselbitar i det arbetet. Nämnden har beviljats medel i syfte att delta i ett utvecklingsarbete för att använda dans som metod för att främja psykisk hälsa hos barn och unga.

Utformning och gestaltning av miljöer kan medföra ett positivt rörelsemönster över dygnets alla timmar. Ett positivt rörelsemönster där människor möts i olika vardagliga ärenden kan förstärka upplevelsen av trygghet. I varje detaljplan där allmän plats ingår medverkar kompetens om platsens utformning. Detta säkerställer genomförbarheten i detaljplanerna, men skapar också förutsättning för ökad trygghet och samspel mellan hus och allmän plats i den bebyggda miljön. Detaljplan för fastigheten Hållstugan har antagits och möjliggör ett större antal centralt belägna bostäder, verksamheter samt kontor som tillsammans kan bidra till att skapa liv och rörelse i kvarteret.

Lov Örebros områdesnära och kostnadsfria aktiviteter kräver ingen anmälan och är enkla för barn utan närvarande vårdnadshavare att delta på. Lov Örebros aktiviteter bidrar till att medborgare rör sig mer i bostadsområden vilket i sin tur bidrar till en ökad känsla av trygghet. Sommaraktiviteter 2021 har erbjudit Örebroarna möjligheten att delta i hälsofrämjande, stimulerande och meningsfulla aktiviteter och upplevelser under sommaren. Fokus har varit att erbjuda en trygg plats och känslan av minskad social isolering genom bland annat uppsökande minievent i samverkan med civila samhället, exempelvis riktat till seniorer.

Programrådets förvaltningar rör sig mot att realisera digitaliseringsstrategin för programområde Samhällsbyggnad. Digitaliseringsstrategins syfte är att bidra till utvecklingen av Örebro som en smart stad, vilket främjar trygga och goda livsmiljöer. Fokus ligger inom områdena att digitalisera tjänster mot olika medborgare och organisationer samt arbetet med att skapa en digital tvilling av Örebro. Digital tvilling skapar t ex förutsättningar för digitala medborgardialoger.

4.3.2 Beskrivning av bidrag till Kommunfullmäktiges mål och inriktningar

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Kvaliteten inom vård och omsorg ska vara hög. För att nå dit är målet att bemanningen på vård- och omsorgsboenden ska öka och antal personal som en hemtjänsttagare möter ska minska

Samverkan mellan verksamheter och aktörer i arbetet med stöd, vård och service utgår ifrån individens behov och förutsättningar genom hela vårdkedjan

Örebro kommun har ett strukturerat arbete för förbättrad psykisk hälsa i de verksamheter som möter människor i behov av stöd

Örebro ska vara narkotikafritt och konsumtionen av andra beroendeframkallande medel ska minska

Målen bedöms inte som relevanta för nämnden då de inte ligger inom ramen för Programnämnd samhällsbyggnads uppdrag.

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Välfärdens alla verksamheter jobbar med främjande och rehabiliterande insatser, samt förebyggande arbete

Nämnden bidrar till utveckling genom inriktningar och åtgärder under kommunfullmäktigemål Hela Örebro ska upplevas tryggare och ingen människa ska begränsas i sitt liv på grund av otrygga miljöer.

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Hela Örebro ska upplevas tryggare och ingen människa ska begränsas i sitt liv på grund av otrygga miljöer

Alla barn har rätt till bra boendemiljöer och att inte leva i ekonomisk utsatthet

Örebro kommun har en nollvision mot hemlöshet

Inriktningar som omhändertagits 2021 genom nämndens åtaganden:

- Arbetet för att motverka och bryta människors ofrivilliga ensamhet ska stärkas.
- Samverkan inom kommunen och med andra aktörer i det trygghetsskapande och socialt förebyggande arbetet ska stärkas i hela Örebro kommun.
- I arbetet med att få fram fler bostäder i Örebro behöver bostäder för äldre, människor i ekonomisk utsatthet och på bostäder med fokus på fysisk tillgänglighet beaktas.

Nämndens åtagande:

- Barns trygghet, tillgänglighet och säkerhet i livsmiljöer ska prioriteras och möjliggöras. Genom investeringar satsas det på trafiksäkerhetshöjande åtgärder som genomförs kontinuerligt utifrån skolvägsanalyser och åtgärdsplaner för gång och cykel. Detta medför att det är möjligt att åtgärda inkomna synpunkter från medborgare om gång- och cykeltrafik.

STATUS: Pågående, bl.a. ska cirkulationsplats trafiksäkerhetshöjande åtgärder på Hjälmarvägen vid Norra Ormesta genomföras.

- Upplevelsen av trygghet ska öka i det offentliga rummet i Örebro. Genom nämndövergripande samverkan inom, och utanför, programområde Samhällsbyggnad ska upplevelsen av trygghet öka. Detta kan bland annat innebära ökade dialoger med civilsamhället, insatser för ökad belysning i enlighet med investeringsprogram och insatser med utgångspunkt i fysisk planering. Planerandet och genomförandet bör utgå från denna samverkan med civilsamhället och andra samhällsaktörer i fråga om långsiktig planering samt direkta åtgärder i den fysiska miljön.
STATUS: Pågående. Kompetensutveckling om trygghet och brottsförebyggande arbete pågår, samt utökat samarbetet med Säkerhetsavdelningen och EST. Ett samarbete med kriminologiprogrammet har etablerats och praktikanter från samma program mottas hösten 2021. Miljön kring kommunens offentliga toaletter upplevs otrygga främst på grund av utbredd narkotikahandel och narkotikamissbruk. Trygghetsarbetet kring de offentliga toaletter har lyfts till en bredare politiskt plan som har lett till ett samarbete mellan BRÅ, Social välfärd, Tekniska nämnden och andra aktörer.
- Digitaliseringsstrategin för programområde Samhällsbyggnad ska förverkligas i syfte att bidra till utvecklingen av Örebro som en smart stad vilket främjar trygga och goda livsmiljöer.
STATUS: Pågår kontinuerligt, ett digitaliseringsforum har bildats i syfte att verka för holistisk digitalisering av och mellan ÖP, DP och Bygglov.
- Barn och unga ska ha tillgång till attraktiva lekmiljöer, mötesplatser och aktivitetsytor. God tillgång till gröna miljöer bidrar till en ökad livskvalitet och folkhälsa, minskade ojämlika uppväxtvillkor och främjar en meningsfull fritid.
STATUS: Pågående. Aktuellt för 2021 att utvärdera år Varbergaskogen och VOX-parkens lek- och motionsmiljöer samt att skapa en plan kring kommunikation och för det fortsatta arbetet. Satsning på barn och unga ska fortsätta i utformningen av lekmiljöer där barn och ungdomar inkluderas i processen. Exempelvis ska en utredning om vattenlek som inslag genomföras.
- En planberedskap för tillkommande boenden för äldre och trygghetsbostäder ska finnas.
STATUS: Löpande pågående. Planeringsavdelningen har löpande avstämningar med Lokalförsörjning för att möta behovet. Flera planärenden pågår för detta ändamål. Bl.a. kan nämnas detaljplaneläggning för nytt vård- och omsorgsboende i södra Brickebacken. Dialogen kan fördjupas för att hitta strategier för särskild planering utifrån lokaliseringsförutsättningar för grupp- och trygghetsbostäder.

4.4 Målområde 4 Örebro skapar livsmiljöer för god livskvalitet

4.4.1 Beskrivning av bidrag och analys av bidraget till utveckling inom Kommunfullmäktiges målområde 4

Örebro kommun har under de senaste åren växt kraftigt, och fortsätter att växa även om takten avtagit något. För att möjliggöra tillväxten krävs det en god planberedskap med utveckling av nya och befintliga stadsdelar. Nämnden arbetar för att säkra förutsättningar för att leva, bo, verka i och uppleva Örebro kommun, med utgångspunkt i framtagna styrdokument. Det ska finnas tillgång till bostäder inom och utanför Örebro tätort, med förutsättningar för att kunna leva och bo under livets alla skeden, där samarbete och planering krävs mellan detaljplan och översiktlig planering. Arbetet pågår med detaljplaner som kan möjliggöra ett stort antal bostäder och verksamheter (bland annat Alby 12:43, Bettorp och Mälaren.) Uppdragen är i olika skeden, men då merparten av dessa omfattar större ytor och även har stora krav på utredningar för att till exempel klargöra föroreningsituationer, arkeologi och kulturmiljö, tar de längre tid vad som är önskvärt. Det innebär att antalet bostäder som kan byggas utifrån laga kraftvunna detaljplaner kommer att bli något lägre än årets målvärde. För kommande år och för mandatperioden som helhet ser prognosen dock mycket god ut när det gäller antal bostäder som kan byggas utifrån laga kraftvunna detaljplaner.

Genom bland annat Lov Örebros aktiviteter och Sommaraktiviteter har Örebroarna fått möjlighet att upptäcka nya platser och aktiviteter under sommaren. Satsningen uppmuntrade även till att nyttja friluftslivet på hemmaplan. Trainstation i Vivalla ordnade en mobil verksamhet utrustad med digitala redskap som laserskrivare och möjlighet att göra egna musikvideos och besökte hela Örebro, även landsbygdsdelarna. Genom att samla olika kulturverksamheter i Kulturkvarteret suddas gränserna ut och samarbete och nya möten uppmuntras. Utbyggnaden av mötesplatser måste dock fortsätta. Mötesplatser ska baseras på allas möjlighet att delta, oavsett var man bor i kommunen.

Kommunens arbete för hållbart resande skapar förutsättningar för mer jämlika livsvillkor och möjliggör för invånarna att göra mer hållbara val i vardagen. Arbetet med utbyggnad av huvudcykelstråk har fortsatt, stråket Västerplan till Nobeltunneln färdigställs under 2021. Arbetet med BRT pågår och följer tidplan. Pilotprojekt pendlarparkering pågår för att möta den ökande attraktiviteten på kollektivtrafiken.

Ett flertal sålda tomter för småhus och flerbostadshus har sålts hittills under året, men efterfrågan på småhustomter är fortfarande större än utbudet. Småhusmarknaden i Örebro kommun är relativt stängd, vilket i kombination med få nya småhustomter gör att pendling framför flytt till kommunen blir ett alternativ. I det längre perspektivet riskeras näringslivets utveckling och möjlighet till nya företagsetableringar, såväl som kommunens skatteintäkter. Utveckling av nya metoder för att åstadkomma varierade typer av småhusbebyggelse pågår. Arbetet med "Bostäder för fler" fortsätter i samarbete med ÖBO för förmedling av bostäder inom projektet, sista inflyttning sker under september 2021. Utvärdering av projektet sker under slutet av 2021.

Prognos för indikatorer

Indikatorer inom målområde 4	Utfall 2019	Utfall 2020	Prognos 2021
Har aktualiseringsprövning av översiktsplanen gjorts under innevarande mandatperiod?	Nej	Nej	Nej

4.4.2 Beskrivning av bidrag till Kommunfullmäktiges mål och inriktningar

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Örebro kommuns boende- och livsmiljöer ska vara hälsosamma, trygga, säkra och skapa förutsättningar för jämlika uppväxtvillkor samt möjliggöra för kommunens invånare att leva ett gott liv oavsett var man bor

Örebro ska vara en sammanhållen stad med stadsdelar som kompletterar varandra och där vi aktivt arbetar för att minska barriärer

I ett växande Örebro motsvarar bostadsbyggandet, verksamheter och samhällsfastigheter befolkningsökningen och näringslivets behov

Örebro kommun upplevs som en attraktiv plats som lockar allt fler med efterfrågad kompetens

Fortsätta utveckla och genomföra insatser för att underlätta för ett hållbart resande med klimatsmarta, utrymmessnåla och kapacitetsstarka trafikslag

Örebro kommun ska präglas av platser som främjar skapande, rörelse, god folkhälsa och som stimulerar möten mellan människor

Inriktningar som omhändertagits 2021 genom nämndens åtaganden:

- Vidareutveckla metoder och arbetssätt för jämlika livsmiljöer i Örebro kommun.
- Skapa förutsättningar för prismässigt efterfrågade bostäder i hela kommunen.
- Skapa förutsättningar för byggnation av fler småhus.
- Skapa förutsättningar för en ändamålsenlig förmedling av olika former av hyresbostäder för att säkerställa medborgarnas möjlighet till en fungerande livssituation.
- Vidareutveckla det serviceinriktade förhållningssättet med effektiva processer gentemot näringslivet.
- Utveckla den gemensamma bilden av platsen Örebro och vad som är Örebros framgångsfaktorer.
- Utveckla Örebros position som logistiknav.
- Fortsätta genomförandet av Bus Rapid Transit (BRT) tillsammans med Region Örebro län.

Nämndens åtagande:

- Förutsättningar för att leva, bo, verka i och uppleva Örebro kommun ska finnas, med utgångspunkt i framtagna styrdokument.
STATUS: Pågående. Genom att skapa funktionella blandningar i nya och befintliga bostadsområden, säkerställa tillgång och förutsättningar för bostäder i Örebros tätorter och på landsbygden bidrar programområdet till att skillnaderna i livsvillkor och geografiska skillnader minskar. Verksamheterna arbetar kontinuerligt med detta genom uppföljning och följduppdrag från översiktsplanen. Sommaraktiviteter 2021 har erbjudit Örebroarna möjligheten att delta i hälsofrämjande, stimulerande och meningsfulla aktiviteter och upplevelser under sommaren. Fokus har varit att erbjuda en trygg plats och känslan av minskad social isolering genom bland annat uppsökande minievent i samverkan med civila samhället, exempelvis riktat till seniorer.
- Inom ramen för översiktsplanen och strategi för arkitektur och byggande i Örebro kommun ska förutsättningarna öka för småhusbebyggelse i utvecklingsområden på ett lämpligt sätt utifrån god fysisk planering. Nya

metoder för att åstadkomma olika och varierade typer av småhusbebyggelse ska utvecklas.

STATUS: Pågående, sammanställer lista över vad det inom kommande markanvisningar, mark till försäljning samt kommunalt ägd mark går att arbeta vidare med. Bredvid detta fortsätter vi att förvärva och planlägga i detta syfte.

- En förutredning om möjligheten att skapa en kommunal bostadsförmedling har tagits fram. Nästa steg blir att, utifrån ett mer detaljerat underlag, fatta ett politiskt beslut om det fortsatta arbetet.
STATUS: Pågående. Kommunal bostadsförmedling är utredd och ej aktuell. Arbetet pågår med att utreda olika plattformslösningar för att samla hyresmarknaden och underlätta för bostadssökande.
- Förutsättningar för bostadsbyggande ska motsvara befolkningstillväxtens behov.
STATUS: Pågående. Första delen av 2021 är fortsatt präglad av Coronapandemin, vilket således har effekt på befolkningsökningen. Befolkningstillväxten har avstannat under 2020 och början av 2021 men effekterna på lång sikt är svåra att förutse. Bedömningen är dock fortfarande att befolkningsökningen kommer återgå till det normala så småningom. De utpekade utmaningarna för Örebro är planering för fler bostäder till överkomliga priser, högt tryck på näringslivetableringar, skapa förutsättningar för välfärdens behov genom förskolor, skolor, vård- och omsorgsboenden med mera.
- Framtidens publika platser ska präglas av mångfald och flexibilitet för att möta en snabbt växande befolkning samt skapa ett ännu attraktivare Örebro.
STATUS: Pågående. Investeringar pågår i platser med god potential till möten mellan människor från olika delar av staden och kommunen. ((Teaterplan klart, Norra Ormesta leklandskap, Åstaden m.fl.) (Karlsunds Tegelbad, Öknaskogens leklandskap, klart)
- Nämnden ska arbeta med att fortsätta marknadsföra Örebro som Sveriges bästa läge för logistik.
STATUS: Pågående. Samverkan sker med Örebro Airport och Örebroporten genom detaljplanearbete för att skapa möjligheter att utveckla logistikverksamhet. Eftersträvar att fortsatt ligga i topp i Sverige som logistiknav.
- Tillgodose behovet av byggklar mark i enlighet med nämndens investerings- och etableringsarbete.
STATUS: Pågående. I ett växande Örebro ska byggandet av bostäder, verksamheter och samhällsfastigheter motsvara befolkningsökningen och näringslivets behov. Det handlar om att analysera kommande behov utifrån att systematiskt följa upp utveckling och trender. På så vis kan nämndens verksamhet säkerställa att det i framtiden finns byggklar mark för rätt behov.
- Förutsättningar för ett hållbart resande ska säkras. För att bidra till klimatsmart, utrymmessnåla och kapacitetsstarka trafikslag ska nämnden arbeta utifrån de ställningstaganden som finns i Örebro kommuns trafikprogram.
STATUS: Pågående. Arbetet med utbyggnad av huvudcykelstråk har fortsatt, stråket Västerplan till Nobeltunneln färdigställs under 2021. Arbetet med BRT pågår och följer tidplan. Pilotprojekt pendelparkering pågår för att möta den ökande attraktiviteten på kollektivtrafiken.

- Arbetet med järnväg Oslo-Sthlm 2:55 ska fortsätta. Genomförandet av järnväg Oslo-Sthlm 2:55 förväntas medföra snabbare och mer miljövänliga resor till och från Örebro. Det förväntas även leda till en stärkt region utifrån ett arbetsmarknads- och boendeperspektiv.
STATUS: Pågående, gemensam budskapsplattform arbetas fram tillsammans med E18-gruppen.
- Under året fortsätta leda uppdraget genomförande av BRT tillsammans med Region Örebro län. Arbetet med anknytande projekt, ex. stadsplanering, ska synkas med projektets genomförande. Aktivt arbeta med kommunikationsinsatser för att förbereda genomförandet samt införandet av BRT.
STATUS: Pågående, delsträcka 1 färdigställs under 2021. Planprogram för Brickebacken förväntas godkännas sept (beslut 3 sept). Planprogram för Tybbleängen är under framtagande.
- Mötesplatser ska finnas, och utvecklas runt om i Örebro kommun. Mötes- och samlingsplatser bidrar till att bryta isolering, stärka gemenskap och ökade möjligheter för människor att mötas.
STATUS: Pågående. Genom att samla olika kulturverksamheter i Kulturkvarteret suddas gränserna ut och samarbete och nya möten uppmuntras. Utbyggnaden av mötesplatser måste dock fortsätta. Mötesplatser ska baseras på allas möjlighet att delta, oavsett var man bor i kommunen.

4.5 Målområde 5 Ett klimatpositivt Örebro med friska ekosystem och god biologisk mångfald

4.5.1 Beskrivning av bidrag och analys av bidraget till utveckling inom Kommunfullmäktiges målområde 5

Programområdets verksamheter värnar om en långsiktig och god samhällsutveckling som ska begränsa klimatpåverkan samtidigt som fokus finns på klimatanpassning. Det pågår arbeten för att främja ekosystemtjänster. Det mest centrala för att nå målet är att bevara och skapa tillräckligt stora arealer av olika typer av grönstrukturer (exempelvis ängsmarker, äldre lövskogar) med tillräckligt hög ekologisk kvalitet. Kommunen arbetar med olika typer av restaureringar, kompensationer och kvaliteter för att bibehålla goda gröna strukturer och värden när staden utvecklas. Arbetet med ett förslag till grönytefaktor pågår och behöver fortgå under 2021. Grönytefaktorn är ett verktyg för att säkerställa stadsgrönska och öka stadens ekosystemtjänster i samband med nybyggnation. Ett förslag till vägledning för hur jordbruksmark ska hanteras i fysisk planering och byggande har under året arbetats fram. Vägledningen planeras bli färdig under våren 2022 efter extern remissrunda och arbetas därefter in i översiktsplanen genom kommande planeringsstrategi. Handlingsplan för grönstrategins genomförande antogs under våren 2021, den är ett viktigt verktyg för att nå målen. Kommunen är en stor markägare och det är viktigt att utveckla kommunens markförvaltning så att den effektivare styr mot ökad måluppfyllnad.

Arbete pågår med att genomföra och följa upp åtgärderna i kommunens vattenplan. Under 2021 har arbete med flera åtgärder fortsatt, t.ex. arbetet med vattenskyddsområde för Svartån, framtagande av nya riktlinjer för dagvatten och tillskapande av vandringsvägar i vattendrag som tidigare varit blockerade för fisk och andra vattenlevande arter. Under året har även arbete med en checklista för hur hänsyn ska tas till bland annat vattenkvaliteten i planprocessen påbörjats. Vid årsskiftet 2021/2022 väntas det nya åtgärdsprogrammet från vattenmyndigheterna beslutas och en revidering av vattenplanen kommer därför troligtvis att behöva genomföras under 2022. Produktion och distribution av dricksvatten är en utsatt och prioriterad fråga. För att säkerställa dricksvattenförsörjningen bör ett samordnat kontinuitetsplaneringsarbete prioriteras. Programområdet, genom tekniska förvaltningen, deltar i ett projekt tillsammans med övriga kommuner i regionen. Målet med kommunens deltagande är att ta fram en nödvattenstrategi för Örebro kommun.

Detaljplaneläggning pågår för möjliggörande av Sveriges första permanenta el-väg på E20 mellan Örebro och Hallsberg. Arbetet med el-vägar är en del i målsättningen om ett fossilfritt transportsystem år 2045.

Under sommaren har Fritidsbankens ordinarie verksamhet utökats med en mobil verksamhet som besökt ett flertal platser, både i city, olika stadsdelar samt på landsbygden. Detta har inneburit att fler personer upptäckt möjligheten till utlåning samt att utlåningsgraden av utrustning har ökat markant. Fritidsbanken har en filosofi och en praxis som går ut på att försöka förlänga sportutrustningens livstid. Totalt sett har Fritidsbanken potential att reducera klimatpåverkan med 70% jämfört med om man köper ny sportutrustning för privat ägo.

Utsläppen från kommunens fordonsflotta bedöms fortsätta minska under 2021, så även utsläppen från kommunens egna verksamhetsfordon. Inom ramen för arbetet har en ny kategori av fordons-sammansättning föreslagits, vilken kommer kunna underlätta uppföljningen av fossilfria fordon och drivmedel framöver.

4.5.2 Beskrivning av bidrag till Kommunfullmäktiges mål och inriktningar

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Örebro kommun ska arbeta för att klimatbelastningen per person i Örebro ska vara på en nivå, som om den tillämpas globalt, inte äventyrar jordens klimat

Örebro kommun ska fortsätta öka tillförseln av ny förnybar energi, utveckla energieffektiviseringsåtgärder samt öka andelen förnybar energi som används, med syfte att minska såväl kostnad som klimatpåverkan

Örebro kommuns vattenförekomster ska uppnå god status och dricksvattenresurserna ska vara långsiktigt tryggade

Örebro kommun ska binda samman kommunens grönstruktur samt värna om och bidra till ökning av biologisk mångfald och ekosystemtjänster

Avfallet i Örebro kommun ska minska till mängd och farlighet samtidigt som återvinningen ska öka

Örebro kommun ska arbeta för att ha miljömässig och organisatorisk motståndskraft för extrema väderhändelser och ett förändrat klimat

Inriktningar som omhändertagits 2021 genom nämndens åtaganden:

- Jämfört med år 2000 ska klimatbelastningen minska med 40 procent per invånare för det geografiska området Örebro kommun, samt minska med 80 procent per invånare för Örebro kommunkoncern.
- Arbeta med att brett implementera programmet för hållbar utveckling, klimatanpassningsplanen och avfallsplanen.
- Utveckla kommunens arbete med att uppmuntra och möjliggöra för en hållbar livsstil hos kommuninvånarna.
- Arbeta för ökad hänsyn till ekosystemtjänster inom det kommunala uppdraget.
- Fortsätta arbetet med att långsiktigt trygga vattenförsörjningen. Bland annat genom Vätternvatten AB:s verksamhet, genom att påbörja byggnation av en ny vattenreservoar, samt genom att säkra vattenledningssystemet nu och i framtiden.
- Arbeta för ökad hänsyn till ekosystemtjänster inom det kommunala uppdraget.
- Arbeta för biologisk mångfald genom att ta fram en strategi för naturvård och friluftsliv och skapa en handlingsplan för att implementera kommunens grönstrategi.
- Stärka samverkan och öka förståelsen kring arbetet med en hållbar livsmedelsförsörjning i Örebro, samt utreda värdet av jordbruksmark ur ett livsmedelsförsörjningsperspektiv för bedömning av framtida byggnation på jordbruksmark.
- Fortsätta arbetet med att förbättra utsorteringen av avfall.
- Utveckla samverkan mellan näringsliv, civilsamhälle, offentlig sektor och akademin för att utbyta kunskap och gemensamt agera för att möta klimatutmaningen.

Nämndens åtagande:

- Relevanta och effektiva innovationer i markanvisningar kopplat till Smart stad och energieffektivitet ska fortsätta. Detta bidrar till ökade förutsättningar för att möjliggöra för en hållbar livsstil hos kommuninvånarna. Koppling till kommande och befintliga styrdokument exempelvis trafikprogrammet och

översiktsplanen.

STATUS: Pågående. En del i det som nämnden fortsätter arbeta med är digitalisering, vilket oftast benämns som ”smart stad” och ”Internet of things” (IoT). IoT-plattformar, där olika delar av offentlig sektor kan dela information, testa nya metoder för att uppnå förändring och ökad kvalitet för medborgare, är möjliga inom en snar framtid.

- För programområdet sker arbetet med att implementera Program för hållbar utveckling, bland annat genomförs en kartläggning av åtaganden rörande fysisk planering. En samordning av åtaganden inom programområdet kommer att ske under 2021.

STATUS: Pågående, PHU ska ännu tydligare genomsyra nämndens arbete. En styrka i nämndens verksamhet är att systematiskt läsa ut, tolka och utföra uppdrag mot de politiska målen och inriktningarna som pekats ut i linje med Program för hållbar utveckling.

- Vattenplanens åtgärder ska genomföras. Vattenplanen syftar till att säkra en god status för Örebro kommuns vattenförekomster och att långsiktigt trygga dricksvattenresurserna.

STATUS: Pågående. Under 2021 har arbete med flera åtgärder fortsatt, t.ex. arbetet med vattenskyddsområde för Svartån, framtagande av nya riktlinjer för dagvatten och tillskapande av vandringsvägar i vattendrag som tidigare varit blockerade för fisk och andra vattenlevande arter. Vid årsskiftet 2021/2022 väntas det nya åtgärdsprogrammet från vattenmyndigheterna beslutas och en revidering av vattenplanen kommer därför troligtvis att behöva genomföras under 2022.

- Vattenskyddsområde för Svartån ska inrättas. Detta bidrar till långsiktigt tryggad dricksvattenförsörjning för Örebro kommun.

STATUS: Pågående

- Biologisk mångfald ska stärkas genom framtagandet av en strategi för naturvård och friluftsliv.

STATUS: Påbörjat och drar igång skarpt under hösten.

- Biologisk mångfald ska stärkas genom framtagandet av en handlingsplan för att implementera kommunens grönstrategi.

STATUS: Påbörjat/Klart. Handlingsplan för genomförandet av Örebro kommuns grönstrategi antogs under våren 2021. Det saknas ett styrdokument för biologisk mångfald och därmed också långsiktig styrning för arbetet. Därför är det viktigt att Strategin för naturvård och friluftsliv tas fram.

- Vägledningen av hantering av jordbruksmark i fysisk planering ska färdigställas och implementeras i ordinarie verksamhet. En plan för fortsatta strategiska åtgärder för att stärka ställningstaganden om jordbruksmark i fysisk planering ska tas fram.

STATUS: Pågår. Vägledningen planeras bli färdig under våren 2022 efter extern remissrunda och arbetas därefter in i översiktsplanen genom kommande planeringsstrategi.

- Nämnden bidrar till utveckling mot målet av avfallsmängden och dess farlighet ska minska genom redan etablerade arbetssätt.

STATUS: Pågående, bland annat genom etablerat samarbete mellan Tekniska

nämnden, Programnämnd Samhällsbyggnad Egen verksamhet, Byggnadsnämnden, Miljönämnden och Kommunstyrelsen.

Flera övriga insatser pågår inom avfallsområdet, bland annat har avtal för mekanisk sortering av restavfall tecknats under våren och Örebro kommun har gått med i Minimeringsmästarna. Att öka andelen rätt sorterat restavfall och minska mängden mat- och restavfall per invånare är en fortsatt utmaning. Bedömningen är att avfallet minskar under året men inte så mycket att målvärdet för 2021 kommer kunna nås. När avtalet för mekanisk sortering av restavfall träder i kraft den första januari 2022 kommer troligtvis utfallet på indikatorn att påverkas märkbart.

- Förutsättningar för genomförande av åtgärderna i Klimatanpassningsplanen, vad gäller exempelvis upphandling, ska finnas.
STATUS: Pågående. Flertalet investeringar genomförs för att säkra biologisk mångfald genom att exempelvis restaurera artrika ängs- och betesmarker. Det pågår arbeten för att främja ekosystemtjänster.
- Genom samarbetsgruppen "Ett Sammankopplat Örebro" jobbar akademien, näringslivet och programnämnden tillsammans för att bidra till en mer hållbar kommun. Under 2021 jobbar vi med att bygga upp den organisatoriska förmågan för att tackla komplexa utmaningar som klimatförändringarna med hjälp av datadrivna processer, IoT, AI och digitala tvillingar.
STATUS: Pågående. Örebro kommun deltar i projektet AI driven mobility som ska förstå AI:s påverkan på framtidens mobilitet.

4.6 Målområde 6 Hållbara och resurseffektiva Örebro

För att bidra till målområdet om ett hållbart och resurseffektivt Örebro arbetar nämnden bland annat med att åstadkomma en balans i färdtjänstekonomin. Nämndens verksamhet arbetar kontinuerligt tillsammans med Region Örebro Län (RÖL) i syfte att få kostnadskontroll samt minska kostnaderna för färdtjänsten. Ett arbete pågår i samband med RÖL där nämndens verksamhet samt ekonomer från Örebro kommun träffar representanter från RÖL och diskuterar och analyserar kostnaderna och kostnadsutvecklingen. RÖL har varit behjälpliga vid framtagande av analysmaterial. En extern granskning av färdtjänstverksamheten har genomförts och resultatet har presenterats i slutet av 2020. Nästa steg är att arbeta vidare med de förslag som kom från granskningen. Prognosen för 2021 ser fortsatt bättre ut än föregående år, även om underskottet även 2021 väntas bli betydande.

I dagsläget tar det för lång tid från positivt planbesked till antagande av detaljplan. Som ett led i att förbättra detta har ramavtal för plankonsulter upphandlats, vilket ger både större kapacitet att bedriva detaljplanearbete och möjlighet att göra inköp inom upphandlade avtal.

Ett annat arbete som pågår för att säkra en hållbart och resurseffektivt Örebro är de insatser som görs för att förbättra och säkra upp så att investeringsprocessen blir mer effektiv och med ökad genomförbarhet med en tydligare koppling till målområden i ÖSB. Ett stort utvecklingsarbete pågår under året kopplat till att tydliggöra och strukturera upp processen. Det har hittills lett till ökad kunskap, kontroll, styrning och uppföljning inom processen. Även fortsättningsvis kommer det krävas ett kontinuerligt utvecklingsarbete för att bland annat hålla investeringsnivåerna på den nivå som motsvarar de ekonomiska förutsättningarna som råder samt öka genomförandegraden, vilket är beroende av ett samarbete mellan främst Tekniska förvaltningen och Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet.

Lokaler är en stor del av kommunens resurser och för att stärka resurseffektiviteten ses möjligheten till samnyttjande av lokaler löpande över vid planering av nya lokaler. Nämndens verksamhet i samarbetar med lokalförsörjningsenheten och andra programområden för att hitta förutsättningar för samutnyttjande.

Programområdet har tagit ansvar som arbetsgivare under Coronapandemin och gjort flera insatser ur ett arbetsmiljöperspektiv. En stor del av medarbetarna har arbetsuppgifter som möjliggör arbete hemifrån. Förvaltningarna har möjliggjort för medarbetare att ha arbetsutrustning såsom stor skärm, tangentbord och datormus för att skapa bättre förutsättningar för arbete hemifrån. Förvaltningarna har även arbetat med olika former av regelbundna avstämningar och träffar utifrån nationella rekommendationer för att säkra upp den psykosociala arbetsmiljön. De medarbetare som inte har möjlighet att arbeta hemifrån prioriteras utifrån de möjligheter som finns att tillgå, t ex har personalen på biblioteken fått plexiglas uppsatta vid sina diskar. Det finns stora möjligheter att utveckla nämndövergripande samarbeten för att nå högsta möjliga resursnytta. Arbetet kring pandemins gemensamma frågor har skapat nya och effektiva samarbetsformer. Genom att samverka med andra, innanför och utanför kommunens organisation, och genom att utveckla ett strukturerat, långsiktigt sätt att arbeta har programområdet bidragit till en utveckling i sitt bidrag till att Örebro kommun har en långsiktigt hållbar ekonomi.

Aktivt arbete pågår för att se till så att Citypassagen är en fortsatt god arbetsplats i aktivitetsbaserad miljö. Detta blir på nytt aktuellt i den successiva återgång tillbaka till arbetet som vi har framför oss.

4.6.2 Beskrivning av bidrag till Kommunfullmäktiges mål och inriktningar

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Nämnder och styrelser i kommunen ska säkerställa hög budgetföljsamhet

Örebro kommun ska ha en långsiktig och hållbar ekonomi, där varje nämnd och dess verksamheter bidrar till en god ekonomisk hushållning av kommunens resurser

Örebro kommun ska arbeta nämndövergripande för att nå högsta möjliga resursnytta

Vid fördelningen av de ekonomiska medlen i kommunkoncernens olika verksamheter ska jämställdhet beaktas

Som attraktiv arbetsgivare ska Örebro kommun rekrytera, utveckla och behålla kompetenta och engagerade medarbetare för att utveckla kommunens verksamheter

Inriktningar som omhändertagits 2021 genom nämndens åtaganden:

- Genomföra översyn av investeringsprogrammet för att ytterligare minska den framtida kostnadsutvecklingen.
- Utöka dialogen med marknaden inför upphandling för att säkerställa en effektiv upphandlingsprocess samt för att bredda underlaget av marknadsaktörer.
- Förbättra och samordna nyttjandegraden av befintliga och framtida lokaler i Örebro kommun.
- Utveckla principer för ekonomistyrning som skapar incitament för kostnadsmedvetenhet, förnyelse och effektivitet med kommunens medel.
- Arbeta fram inköpsrutiner som bidrar till ett bättre resursutnyttjande.
- Skapa förutsättningar för en transparent resursfördelning som tar hänsyn till demografiska och strukturella behov.
- Som attraktiv arbetsgivare ska Örebro kommun rekrytera, utveckla och behålla kompetenta och engagerade medarbetare för att utveckla kommunens verksamheter.
- Stärka de sociala kraven i samband med upphandling i syfte att i högre grad leda till anställning eller praktik.
- Implementera, förankra och följa upp kommunens nya riktlinjer för personalomställning.

Nämndens åtagande:

- Arbeta med framtagande av gemensamma rutiner för programområdet.
STATUS: Pågående
- Arbeta med utveckling av arbetet med investeringsprocessen inom programområdet.
STATUS: Pågående. Arbeta med investeringsprocessen pågår och flera åtgärder har vidtagits under året för att bland annat öka samordning inom programområdet, öka genomförandegraden samt förbättra planering och uppföljning. Fortsatt arbete pågår med att dämpa kostnadsutvecklingen samtidigt som behov och mål uppfylls.
- Arbeta med framtagande av underhållsplaner för offentliga miljöer som ett nytt utvecklingsområde.

STATUS: Pågående

- För att säkra en hållbar ekonomi krävs att kostnaderna för den löpande driften inte överstiger intäkterna eller tilldelad budget. För programområdets räkning innebär det att utvecklingsarbetet runt att bromsa driftkostnadsutvecklingen fortsätter. **STATUS:** Pågående
- Utveckla och ta fram strategiskt arbetssätt för ekonomistyrning i syfte att skapa långsiktighet, struktur och en ekonomi i balans för programområde Samhällsbyggnad.
STATUS: Pågående
- För att skapa förutsättningar för mer långsiktigt och resurseffektivt arbete inom Programnämnd Samhällsbyggnad ska driftsnämnderna arbeta med effektivare inköpsorganisation och ökad köptrohet.
STATUS: Pågående. Utförda tillsyner har visat låg andel felköp.
- Öka samverkan i tidiga skeden inom programområde Samhällsbyggnad för att uppnå effektivare resursutnyttjande och bättre genomförbarhet.
STATUS: Pågående, exempelvis genom utvecklingsarbetet med av investeringsprocessen.
- Nyttjandegraden av befintliga och framtida lokaler i Örebro kommun ska förbättras och samordnas, för programområdet innebär det primärt Citypassagen, Kulturkvarteret och Tekniska nämndens lokaler.
STATUS: Pågående
- Programområdet behöver identifiera, synliggöra och presentera effekten av volymförändringar i nämnderna till följd av den växande kommunen som ej har budgetkompenserats för, i syfte att skapa transparens och arbeta för en ekonomi i balans.
STATUS: Pågående. Arbete pågår med att identifiera och synliggöra kostnader för färdtjänsten samt att utredning för vinterväghållningen genomförts.
- Säkerställa att jämställdhetsperspektivet har beaktats vid framtagandet av investeringsprogram för Programnämnd Samhällsbyggnad.
STATUS: Pågående. Ny investeringsplanemall framtagen.
- Inom programområdet ska nämndernas delegerade arbete med systematiskt arbetsmiljöarbete fortsätta. Kommunens kompetensstyrningsmodell innebär årliga utvecklingssamtal och avstämningssamtal där medarbetare och chef diskuterar frågor som bland annat berör arbetsmiljö och behov av kompetensutveckling. Inom ramen för samverkansavtalet genomförs regelbundet APT:n och möten i samverkansgrupp/skyddskommitté.
STATUS: Pågående, löpande arbete som pågår kontinuerligt inom hela programområdet.
- Samverka med lärosäten för att uppmärksamma studenter på Örebro kommun som arbetsgivare och för att utveckla utbildningsinnehåll som kan bidra till ett stärkt underlag på arbetsmarknaden utifrån perspektiven attrahera och rekrytera kompetenser, kan bidra till att främja kompetensförsörjningen inom regionen Örebro.

STATUS: Pågående

- Framgent utvärdera Citypassagen och aktivitetsbaserat arbetssätt för att säkerställa ett positivt och produktivt arbetssätt med god arbetsmiljö.
STATUS: Pågående. LFE arbetar för att stärka förvaltningarnas samarbete. Framöver kommer Citypassagen att ingå i NOD-projektet och inte vara en arbetsplats specifikt för programområdet.

5. Analysunderlag – ekonomi.

Delårsresultat och prognos – ekonomi

Programnämnd samhällsbyggnads skattefinansierade verksamheter uppvisar till och med augusti 2021 ett samlat utfall på 481,8 mnkr, vilket innebär en avvikelse jämfört mot periodens budget på - 7,8 mnkr och en förbrukning av aktuell budgetram med 68 % jämfört mot periodens riktvärde på 67 %. De nämnder som för perioden redovisar de största negativa avvikelserna är Byggnadsnämnden, Tekniska nämnden samt programnämnd Samhällsbyggnads egen verksamhet.

Den samlade prognosen för 2021 för Programnämnd samhällsbyggnad uppgår till en negativ budgetavvikelse på - 27,8 mnkr, och negativa avvikelser prognostiseras inom Tekniska nämnden, inkl. gasverksamheten (- 12,8 mnkr), Fritidsnämnden (- 3,3 mnkr), Byggnadsnämnden (- 0,2 mnkr) samt Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet (- 12,8 mnkr), medan Kulturnämnden (+ 1,3 mnkr) och Miljönämnden (+ 0,1 mnkr) prognostiserar positiva avvikelser.

Inom Tekniska nämnden hänförs den negativa avvikelsen på - 12,8 mnkr främst till park- och gatuverksamheten (- 11,7 mnkr), varav vinterväghållningen står för - 2,8 mnkr. Utöver vinterväghållningen beror den negativa prognosen bland annat på lägre parkeringsintäkter med -5,6 mnkr (nettoeffekt -3,2 mnkr pga lägre kostnader) som en effekt av coronapandemin, lägre intäkter för markavtal med - 4 mnkr samt högre drift- och underhållskostnader än budget. De ökade drift- och underhållskostnaderna hänförs till att kommunen under senaste åren har växt och därmed genererat ett utökat skötsel/underhållsbehov för Tekniska nämndens verksamheter, vilket inte har tillförts någon budgetuppräknings för. Ytterligare en faktor till den negativa prognosen är projektenhetens avvikelse med - 4,4 mnkr, vilket beror på en förändrad redovisningsriktlinje som innebär skärpta krav på vad som kan klassas som en investeringskostnad när den genomförs i egen regi, vilket medför att hela kostnaden för medarbetaren inte längre kan finansieras mot investerings/exploateringsprojektet. Därmed saknar Tekniska nämnden budgettäckning för stor del av projektenheten, vilket även har lyfts i budgetdiskussioner inför 2021 samt under 2021 i flera forum, men inget utökat budgetanslag har tilldelats och frågan behöver därmed fortsätta utredas.

Fritidsnämndens prognostiserade negativa avvikelse på - 3,3 mnkr hänförs i sin helhet till Örebrobaden och uteblivna intäkter motsvarande 5,5 mnkr till följd av de restriktioner som behövt vidtagits med anledning av coronapandemin. I och med att baden behövt ha stängt för allmänheten har intäkter uteblivit, men nettoeffekten blir något lägre då även kostnaderna minskat till följd av lägre inköp och annan personalplanering än vid normalläge.

Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhets negativa prognos på - 12,8 mnkr hänförs i stort sett till helhet till kollektivtrafiken (-14,7 mnkr), varav färdtjänsten står för - 14 mnkr. Färdtjänsten har redovisat stora underskott under flera år, och så även för 2021, men enligt prognosen ser ändå kostnaderna, och därmed den negativa budgetavvikelsen, ut att minska jämfört mot föregående år. Detta beror framför allt på att Regionen upphandlat och tecknat ett nytt avtal med trafikentreprenörer från och med juli 2020, vilket har gett effekt i form av lägre kostnad per resa. Den redovisade prognosen för 2021 för kollektivtrafiken är 5,9 mnkr bättre jämfört med den prognos för 2021 från Regionen som presenterades i samband med verksamhetsplan 2021. Dock beror detta i stort sett helt på effekt av minskat resande på grund av coronapandemin.

Utöver kollektivtrafiken redovisas negativ prognos inom mark på - 3,3 mnkr, varav 1,1 mnkr utgörs av avvikelse till följd av att beslut tagits om att ändra en

exploateringsfastighet till att istället upplåta en tomträtt, vilket innebär att kostnader motsvarande 1,1 mnkr som kommunen haft för att iordningsställa fastigheten inför byggnation istället behöver belasta nämndens driftsbudget. I övrigt prognostiseras en avvikelse på - 0,5 mnkr till följd av lägre tomträttsavgälden, - 1,5 mnkr inom skogsverksamheten på grund av lägre intäkter till följd av granbarkborreangrepp samt avvikelse på - 0,4 mnkr inom naturvärden hänfört till ökade kostnader för skötsel av kultur- och naturreservat till följd av ökat nyttjande på grund av pandemin.

Byggnadsnämnden prognostiserar en negativ budgetavvikelse på - 0,2 mnkr och hänförs till detaljplans avgiftsfinansierade verksamhet och där en kostnad på 0,7 mnkr för en reglering av en planavgift i enlighet med upprättat planavtal.

Miljönämnden och Kulturnämnden är därmed de nämnder inom programområdet som prognostiserar positiv avvikelse. Miljönämndens uppgår till cirka 0,1 mnkr och hänförs till lägre personalkostnader, vilket har bidragit till den positiva prognosen trots att lägre intäkter än budget prognostiseras. Kulturnämndens positiva prognos på 1,3 mnkr beror främst på lägre personalkostnader samt lägre nyttjande av medel avsatta för utbildningar och kostnader kopplade till det.

I stort sett hälften nämndens prognostiserade negativa avvikelse hänförs till kollektivtrafiken och färdtjänsten, men även exklusive färdtjänsten hade Programnämnd samhällsbyggnad prognostiserat en negativ avvikelse (- 14 mnkr) för 2021.

Exploateringsverksamheten

Resultat från sålda exploateringsfastigheter uppgår under perioden januari - augusti 2021 till 25,1 mnkr efter avdrag med 3,6 mnkr för försäljningsomkostnader. Resultatet avser försäljningar avseende bostäder med 5,9 mnkr, försäljningar avseende verksamhet 3,1 mnkr samt exploateringsersättningar på 20 mnkr. Prognostiserat resultat för 2021 uppgår till 113 mnkr fördelat på 86 mnkr i exploateringsresultat och 27 mnkr i exploateringsersättning, och avkastningskravet ser därmed ut att uppfyllas. Resultatet för dessa försäljningar överförs i sin helhet till Kommunstyrelsen.

Tomträtter

Resultat från sålda tomträtter uppgår för perioden januari - augusti 2021 till 52,8 mnkr. Resultatet avser försäljning av 26 stycken småhustomter och 7 stycken flerfamiljshus/verksamhetstomter. Prognostiserat resultat för 2021 uppgår till 54,5 mnkr och avkastningskravet ser därmed ut att uppfyllas. Resultatet för dessa försäljningar överförs i sin helhet till Kommunstyrelsen.

Sammanfattning ekonomiska utmaningar Programnämnd samhällsbyggnad

Nedan sammanfattas några av de främsta ekonomiska utmaningarna/behovna (utan inbördes ordning) för Programnämnd samhällsbyggnad som identifierats inför delårsrapport och prognos 2021.

- Exploateringsverksamheten omfattas främst av två olika delar, det som byggs för att säljas och det som ska vara kvar i kommunens ägo. Kostnader kopplade till det som ska säljas bokas upp och räknas av mot en köpeskilling vid försäljning och de utgifter som finns kopplade till investeringarna aktiveras i kommunens anläggningsregister. Utöver det finns vissa kostnader som inte ses tillhörande försäljning av fastigheter eller investering och för dessa skulle exploateringsverksamheten behöva ha en driftsbudget. Under kommande år finns behov av att undersöka behov av driftsbudget för exploateringsverksamheten. Beloppet kan komma att fluktuera mycket mellan åren, men baserat på genomsnitt 2015 - 2020 skulle en möjlig budget kunna

uppgå till mellan 5 - 8 mnkr.

- Den 1 januari 2019 trädde en uppdaterad kommunal redovisningslag i kraft, som bland annat innebär skärpta krav på vad som kan anses vara en investeringskostnad när den genomförs i egen regi. Detta innebär att enbart direkt kopplade kostnader får påföras investerings- och exploateringsobjekt. Då projektenheten inom Tekniska nämnden finansieras via intäkter genom att debitera arbetstid på investerings- och exploateringsprojekt innebär förändringen att enheten saknar finansiering för cirka 30 % - 40 % av personalkostnaderna, vilket enligt prognos 2021 uppgår till cirka 4,4 mnkr som Tekniska nämnden därmed saknar finansiering. Inhyrd personal kan dock finansieras till helhet via investeringsekonomin och kostnaden fördelas sedan ut över tid via avskrivning. Om kommunen vill fortsätta att bedriva denna typ av verksamhet i egen regi, vilket är fördelaktigt utifrån möjlighet till prioritering och planering av resurser behöver medel tillföras. Tekniska nämnden bedömer det inte möjligt att omprioritera medel inom sin befintliga budget och programnämnden ser ett behov att budgettillskott avseende detta. Arbete med att utreda omfattningen av budgetbehovet framåt pågår och ett underlag med ett förslag är framtaget från Tekniska förvaltningen.
- Under 2020 genomfördes genomlysning av vinterväghållningen utifrån att verksamheten under flera år redovisat stora negativa avvikelser. Utredningen visar att den ekonomiska ramen behöver stå i rimlig proportion till kommunens ansvar för obligatoriska respektive frivilligt påtagna uppgifter där en rimlig budget har bedömts till 30 mnkr jämfört med dagens 20 mnkr. Utöver det föreslås att vid en långvarig vinter, som därmed medför högre kostnader, bör en tydlig prioriteringshierarki finnas att utgå ifrån och om ej möjligt att hantera behoven inom budgeten behövs ett tillskott eller medgivande om överskridande av ramen. Budgetfrågan har behov av att lyftas vidare i kommunens budgetprocess då Tekniska nämnden och Programnämnd samhällsbyggnad inte bedömer det som möjligt att inom befintlig budgetram omfördela 10 mnkr till vinterväghållningen.
- Örebro har senaste åren växt mycket och de investeringar som genomförts till följd av den växande kommunen har genererat ett utökad behov av drift, skötsel och underhåll av den allmänna platsmarken i kommunen, främst avseende gator och parker. Programnämnd samhällsbyggnad har dock inte kompenserats för det utökade drifts- och underhållsåtagande som den växande kommunen medfört utan verksamheterna har behövt hantera detta inom sin befintliga budgetram. Detta framkommer bland annat i prognosen i och med negativ prognostiserad avvikelse och behovet av utökad budget för underhåll för gator och parker beräknas till mellan 2,5 - 4,5 mnkr.
- Avsaknaden av princip för budgetuppräknning inom Programområde samhällsbyggnad innebär att i takt med att kommunen växer ökar programområdets åtagande, men i de flesta fall tillkommer ingen medföljande budgetuppräknning. Detta innebär i princip att programområdet får ett extra effektiviseringskrav i och med att man måste hantera ett utökad åtagande inom befintlig budget. Behov finns av att tydliggöra en princip för budgetuppräknning för främst driftkostnadskonsekvenser till följd av investeringar, men även för andra områden inom programområdet såsom exempelvis föreningsbidrag.
- Färdtjänsten genererar den främsta negativa avvikelsen inom programområdet. Mycket arbete har genomförts tillsammans med RÖL för att minska kostnaden

per resa. Dock krävs ett fortsatt arbete med färdtjänstens ekonomi och när alla nuvarande möjliga kostnadsdämpande åtgärder är genomförda utreda vad en rimlig budget för färdtjänsten borde vara och utifrån det utreda ett eventuellt behov av budgetuppräknning. En beräknad budget för färdtjänstresor borde utifrån beräkning av genomsnittlig kostnad per resa 2015 – 2019 eller indexuppräknad med 2,5 %/år uppgå till mellan 38 – 40 mnkr. Årets prognos visar dock på en beräknad kostnad på 42,2 mnkr (exklusive effekt av coronapandemin). Nuvarande budget uppgår till 29 mnkr och från och med nästa år kommer 4,5 mnkr omfördelas från Flextrafikens budget, vilket innebär att ett beräknat behov av budgettillskott uppgår till mellan 4,5 – 9,5 mnkr.

- Ett stort ekonomiskt behov och utmaning finns inom programområdet för att hantera eftersatt underhåll. Behov finns inom alla nämnder och avser bland annat fastigheter (bla. i Karlslund och Wadköping), parker, gator, asfalt, motionsspår, belysning, konstverk etc. Omfattningen av behovet inom programområdet är inte helt klarlagt då arbete med underhållsplaner pågår. I många fall handlar det om större åtgärder som därmed blir att klassa som investering(/reinvestering), men för vissa delar kan det handla om driftsåtgärder, exempelvis för konst. I och med de ekonomiska förutsättningar som råder, utifrån investeringsnivåer samt tilldelning för driftkostnadskonsekvenser, ses svårigheter med att hantera dessa behov, där många är att klassa som akuta. Prioriteringar kommer behöva göras mellan satsningar på nyinvesteringar och underhåll.
- Pandemin har medfört förändringar i prognosen om befolkningsutvecklingen i Örebro som nu reviderats ned markant. Vad detta får för eventuella konsekvenser och effekter på lång sikt är fortfarande svårt att förutse. Prognosen visar dock en trolig befolkningsökning igen på sikt. Därmed är detta något som programnämnden behöver vara uppmärksam på och följa utvecklingen framåt.

Delårsresultat och prognos – ekonomi taxefinansierad verksamhet

Programnämnd samhällsbyggnads taxefinansierade verksamheter uppvisar till och med augusti 2021 ett samlat utfall på + 14,1 mnkr, vilket innebär en positiv avvikelse med motsvarande då de taxefinansierade verksamheterna inte har något budgetanslag utan kostnaderna ska täckas av intäkter. Till och med augusti redovisar VA ett positivt utfall på 17 mnkr medan avfall redovisar en negativ avvikelse för perioden på – 3 mnkr.

De taxefinansierade verksamheterna prognostiserar för 2021 + 9,3 mnkr för VA och – 6,7 mnkr. Avfallsverksamheten planerade dock i budget för en negativ avvikelse på – 4,9 mnkr, vilket därmed innebär en negativ avvikelse på – 1,8 mnkr lägre än vad som beräknats i budget. Skillnaden beror på beräknade lägre intäkter för bland annat förorenade jordar, men även kostnadsökningar för bland annat skatt, personalkostnader samt högre entreprenörkostnader till följd av att kommunen växer. Återvinningscentralerna förväntar sig även fler besökare än vad som planerats för i budget, vilket kan komma att få effekt på merkostnader för personal, transporter och tippavgifter. Den negativa avvikelsen redovisas mot avfalls eget kapital, som vid ingång till 2021 uppgick till cirka 83 mnkr.

Vatten- och avloppsverksamheten redovisar även för 2021 en positiv prognos och för 2021 förväntas ett utfall på + 9,3 mnkr. Verksamheten prognostiserar dock lägre intäkter, men vilka möts av lägre prognostiserade kostnader och därmed prognostiseras ett positivt netto. Resultatet vid årets slut regleras mot VA-verksamhetens egna kapital som vid ingången till 2021 uppgick till -17 mnkr.

Delårsresultat och prognos – skattefinansierade investeringar

Inför och under 2021 har Programnämndens investeringsbudget justerats och reducerats för att anpassas till kommunens finansiella mål om att: *"Kommunens egna investeringar i skattefinansierad verksamhet ska ha en självfinansieringsgrad på minst 70 procent"*.

Detta har inneburit att Programnämndens investeringsbudget har behövt anpassa sig efter en total budgetnivå som inför ÖSB uppgick till 450 mnkr, men på grund av ändrad skatteprognos kunde investeringsnivån utökas under året och uppgår därmed för 2021 till 540 mnkr. Nivån på investeringsbudgeten har även behövt anpassats för de volympottsfinansierade investeringarna inom trafik- och miljöinvesteringar samt gata- och parkinvesteringar, och har justerats för att motsvara det utrymme som avsatts i den så kallade "volympotten" för ökade kapitalkostnader, vilken enligt beslut i ÖSB 2021 uppgick till 6 mnkr.

Det beslutade budgetanslaget för Programnämnd samhällsbyggnads skattefinansierade investeringar 2021, inklusive överförda medel från 2020, uppgår till 536,6 mnkr varav 128,5 mnkr utgörs av överförda medel från 2020. Av den totala investeringsbudgeten för 2021 uppgår exploateringsinvesteringar till 159,3 mnkr, vilket motsvarar cirka 30 %.

Till och med augusti har 169,5 mnkr nyttjas, vilket motsvarar 32 % av total budget, vilket visar på en låg förbrukning för perioden. Under 2021 prognostiseras 425,4 mnkr att nyttjas vilket motsvarar en prognostiserad förbrukning på 79 % av total budget och är cirka 20 mnkr lägre än prognos 1.

Prognosen för 2021 är hög trots att utfallet hittills är relativt lågt, där den främst orsaken till den låga förbrukningen beror på att det för flera objekt inom alla nämnder gjorts beställningar samt att arbete pågår, men som ännu ej fakturerats. Prognoserna bygger på genomförandet av dessa beställningar under resterande del av året.

De medel som inte prognostiseras nyttjas beror på att objekt behövt skjutas framåt i tiden bland annat på grund av förseningar inom projekten, resursbrist både internt och externt eller långa leverans- och upphandlingstider.

Om prognosen håller kommer programnämnden uppvisa den högsta procentuella förbrukningen av investeringsbudgeten på flera år. Dock så är budgeten för skattefinansierade investeringar lägre än den varit sedan 2016, trots att den numera inkluderar exploateringsinvesteringar. Att uppnå en förbrukning på 100 % är troligtvis inte möjligt då det i stort sett alltid kommer uppkomma oväntade saker som leder till förseningar i projekt. En prognos på en förbrukning på 79 % bedöms därmed som en bra nivå på genomförandekapacitet av investeringsprojekt.

År	Utfall (tkr)	Budget (tkr)	Förbrukning	Kommentar
2016	182 647	519 081	35%	(OBS! Budget är exkl. exploatering med ett utfall på 76 mnkr)
2017	282 631	647 989	44%	(OBS! Budget är exkl. exploatering med ett utfall på 108 mnkr)
2018	227 837	743 927	31%	(OBS! Budget är exkl. exploatering med ett utfall på 108 mnkr)
2019	403 851	1 050 691	38%	(Budget inkl. exploateringsbudget 122,4 mnkr)
2020	274 946	573 563	48%	(Budget inkl. exploateringsbudget 152 mnkr) mnkr)
2021	425 352	536 647	79%	(Prognos 2021. Budget inkl. exploateringsbudget 159,3 mnkr)

Några av de större objekt att lyfta där medel prognostiseras att ej nyttjas under 2021:

- Markspåret: 8,6 mnkr av 8,8 mnkr prognostiseras ej hinna nyttjas i år då objektet blivit försenat pga. resursbrist
- 1%-konst: 6,5 mnkr av 13,8 mnkr prognostiseras ej nyttjas i år då man inte hinner färdigställa alla konstinvesteringar i år på grund av resursbrist
- Konstbyggnader: 11,5 mnkr av 14,5 mnkr prognostiseras ej nyttjas på grund av planeringsskäl för trafikavstängning samt långa leverans- och upphandlingstider.
- Fordonsinvesteringar: 12,9 mnkr av 38,8 mnkr prognostiseras ej nyttjas på grund av eftersläpning av beställningar pga. förseningar hos leverantörer men också pga. förändrat behov hos kommunens verksamheter
- Exploateringsinvesteringar: 49 mnkr av 159,3 mnkr prognostiseras ej nyttjas på grund av förseningar till följd av att resurser för att möta upp det totala behovet saknas
- Fastighetsinvesteringar: 12,7 mnkr av 56,3 mnkr prognostiseras ej nyttjas på grund av att flera projekt blivit försenade

Prognos kapitalkostnader finansierade inom volympott

Inom programområde Samhällsbyggnad finns investeringsområden där kapitalkostnader (avskrivning och internränta) ska finansieras av den avsatta s.k. ”volympotten”. För Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet är det kapitalkostnader för trafik-, kollektivtrafik-, city-, stadsmiljö-, Å-staden-, naturvård- samt kulturmiljöinvesteringar som ska finansieras av volympotten, och inom Tekniska nämnden ska kapitalkostnader inom investeringsområdena gata och park finansieras av samma volympott.

För 2021 har programområde Samhällsbyggnad, enligt beslut i ÖSB, 6 mnkr att nyttja för ökade kapitalkostnader inom ovanstående investeringsområden samt 0,1 mnkr kvar i sin budget från 2020. Under 2021 prognostiseras totalt 129,9 mnkr av de volympottsfinansierade investeringarna att upparbetas. Prognosen innebär en beräknad ökad driftkostnad i form av ökade kapitalkostnader mellan 6,1 – 7,4 mnkr beroende på vilken avskrivningstid som användas vid beräkningen. Beräkningen avser helårseffekt så vilken effekt som uppkommer i år beror på när investeringen aktiveras.

För de volympottsfinansierade investeringarna finns det dessutom upparbetade investeringskostnader som fortfarande ligger som s.k. pågående arbeten och inte har aktiverats än och därmed inte börjat generera driftkostnader i form av kapitalkostnader. Totalt för programområdet uppgår detta till cirka 105,8 mnkr. Omräknat till beräknad årlig driftkostnad i form av kapitalkostnader genererar de oaktiverade investeringarna inom Programnämnd samhällsbyggnad en ökad årlig driftkostnad på mellan 4,8 – 5,8 mnkr. Även dessa investeringar är av stor vikt att ta i beaktande framåt i investeringsplaneringen för att säkerställa att volympotten täcker framtida kapitalkostnader.

Den beräknade ökade driftkostnaden baserad på prognosen 129,9 mnkr samt de oaktiverade investeringarna överskrider årets avsatta volympott på 6,1 mnkr, men i och med att detta avser pågående investeringar som ej är aktiverade till och med augusti kommer ej helårseffekt uppstå i år. Dock bör detta tas i beaktande framåt i investeringsplaneringen för att säkerställa att volympotten täcker framtida kapitalkostnader.

Aktiverat inför delår 2 volympott

Inför varje delårsrapportering och bokslut genomförs en genomgång av de investeringar som ligger som så kallade pågående arbeten för att identifiera vad som är klart och kan

aktiveras och läggas in i anläggningsregistret och börja generera kapitalkostnader. För de volympottsfinansierade investeringarna har inför delår 2 2021 sammanlagt 0 mnkr bedömts som färdigt och därmed har inget aktiverats mot anläggningsregistret från och med augusti 2021. En genomgång och omfattande arbete med detta kommer behöva genomföras under hösten då det i dagsläget ligger 105,8 mnkr som pågående arbeten avseende oaktiverade investeringar finansierade av volympotten.

Delårsresultat och prognos – taxefinansierade investeringar

Tekniska nämndens taxefinansierade investeringsbudget, inklusive gasverksamheten, uppgår till 508,8 mnkr varav 394,8 mnkr prognostiseras nyttjas under 2021, vilket motsvarar 78 % av total investeringsbudget. Avfallsverksamheten prognostiserar att nyttja 9,8 mnkr av sin investeringsbudget på 22 mnkr, varav cirka hälften utgörs av medel för ny deponi Atle. Gasverksamheten prognostiserar att 5,7 mnkr av total budget på 10,3 mnkr, och investeringar kommer genomföras i LBG anläggning och gasuppgrädering Skebäck. VA-verksamhetens totala investeringsbudget uppgår till 476,5 mnkr varav 379,3 mnkr prognostiseras nyttjas under 2021. Orsak till att inte hela investeringsbudgeten prognostiseras nyttjas beror på flera tidsförskjutningar i projekt, dels med anledning av försenade upphandlingar, dels på grund av resursbrister både internt och externt vid konsultstöd. Även överklaganden och försenade materielleveranser bidrar till att projekt inte löper på enligt plan.

Effekter av coronapandemin

I nedanstående tabell har prognosen för de främsta ekonomiska effekterna av coronapandemin sammanställts för Programnämnd samhällsbyggnad. Programnämnd samhällsbyggnad har fått både positiva och negativa ekonomiska effekter till följd av coronapandemin och i nedanstående sammanställning uppvisas en nettoeffekt på runt – 1,5 - 2 mnkr, vilket därmed bidragit till den negativa prognostiserade avvikelser.

Effekter av coronapandemin, belopp i miljoner kronor	Prognos 2021 helårseffekt	Kommentar
Lägre parkeringsintäkter	-3,2 mnkr	Nettoeffekt för parkeringsverksamheten då intäkterna prognostiseras 5,6 mnkr lägre men även 2,4 mnkr lägre kostnader.
Högre drifts- och underhållskostnader renhållning av allmänna platser	-0,5 – 1 mnkr	Utökad behov av renhållning på allmänna platser pga ökat användande av parker och andra utemiljöer som en effekt av Corona
Uteblivna intäkter Örebrobaden	-5,5 mnkr	Uteblivna intäkter då baden enligt restriktioner fått hålla stängt för allmänheten sedan nov 2020 – juli 2021
Uteblivna intäkter för tillfällig uthyrning av lokaler för tävlingar och cuper	-1 mnkr	Då tävlingar och cuper behövt ställas in pga restriktioner har intäkter för uthyrning uteblivit
Sjuklönersättning	+1 mnkr	Total ersättning för sjuklöner för programområdet.
Förändrade personalkostnader (netto)	- 0,3 mnkr	Nettoeffekt av förändrade personalkostnader
Omställning av fysiska utbildningar med resor och hotellövernattning (totalt inom Programområdet)	3,2	Totalt lyft inom programområdet för minskade kostnader för resor, hotell, kurser och konferenser

Ökad kostnad skötsel naturreservat	-0,2 mnkr	Ökade kostnader för skötsel av kultur- och naturreservat till följd av ökat nyttjande under pandemin.
Sänka kostnader inom kollektivtrafiken för färdtjänsten	5,9 mnkr	Minskade kostnader för färdtjänsten pga minskat antal resor till följd av Coronapandemin.
Tillsynsavgifter	-0,5	Färre aktiva bolag har lett till minskade intäkter, samtidigt har även de timbaserade avgifterna minskat - då mindre tillsyns kunnat genomföras.

Effektivisering

Programnämnd samhällsbyggnad tilldelades enligt ÖSB 2021 ett generellt effektiviseringskrav på 5,6 mnkr, vilket motsvarar cirka 0,8 % av Programnämndens budgetram för 2021 då ÖSB beslutades. Effektiviseringskrav innebär ett samlingsnamn för alla åtgärder som kan vidtas för att minska nämndens nettokostnader (dvs. både i form av åtgärder som ger ökade intäkter eller minskar kostnader), i syfte att nå en ekonomi i balans.

Det generella effektiviseringsuppdraget har fördelats proportionerligt till programområdets driftsnämnder, med undantag för Byggnadsnämnden och Miljönämndens andelar på 44 tkr, respektive 146 tkr, vilka har fördelats jämnt mellan Programnämndens egen verksamhet och övriga driftsnämnder inom programområdet. Beslutet att undanta Byggnadsnämnden och Miljönämnden grundar sig i att deras verksamheter främst är taxefinansierade och har enbart en liten andel skattefinansierad, vilket gör att de kostnadsdämpande åtgärder inte får effekt på budgetramen utan istället genomförs för att hålla nere taxan. Effektiviseringskravet som skulle minskat nämndernas ramar skulle bland annat minska förmågan till utveckling samt effektiviteten i utövande av verksamheten. En minskning av budgetanslag bedöms påverka verksamheten negativt ur ett totalekonomiskt perspektiv, istället bedöms effektiviseringskravet bättre kunna hanteras inom övriga driftsnämnder. Varje driftsnämnd har i sin verksamhetsplan beslutat om hantering av tilldelat effektiviseringskrav.

Fritidsnämndens föreslagna effektiviseringsåtgärder motsvarande cirka 3,3 mnkr, uppdelade på generellt effektiviseringskrav (1,4 mnkr), hantering av kommunövergripande kostnader (0,4 mnkr) samt nämndens egna prioriteringar (1,6 mnkr), har genomförts och förväntas ge ett önskat resultat under 2021, bortsett från 0,04 mnkr på grund av att en föreslagen åtgärd ej kommer kunna ge helårseffekt i år.

Kulturnämndens föreslagna effektiviseringsåtgärder motsvarande cirka 3,1 mnkr, uppdelade på generellt effektiviseringskrav (1,6 mnkr), hantering av kommunövergripande kostnader (0,4 mnkr) samt nämndens egna prioriteringar (1,1 mnkr), har genomförts och förväntas ge ett önskat resultat under 2021.

Tekniska nämnden tilldelades enligt programplan 2021 ett generellt effektiviseringskrav motsvarande 1,6 mnkr och har hanterats genom en blandning av ambitionsförändring samt effekter av redan fattade beslut. Föreslagna åtgärder har genomförts och förväntas ge önskad effekt förutom 0,1 mnkr samt att åtgärd avseende ökning av parkeringsavgifterna är svår att beräkna effekt av på grund av pandemin. Därmed bedöms inte årets tilldelade effektiviseringskrav helt hanterat.

Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet tilldelades inför budget 2021 ett effektiviseringskrav på 1 mnkr, vilket motsvarar 0,9 procent av 2021 års tilldelade budgetram. Utöver det hade nämnden kvar 0,5 mnkr från 2020 att hantera permanent för 2021 och framåt. Beslutade åtgärder har kunnat realiserats enligt plan och därmed gett önskad effekt för 2021. Därmed har 2021 års tilldelade effektiviseringskrav hanterats, samt att permanenta åtgärder för kvarvarande delar från 2020 vidtagits.

Sammanfattat har programområdet hanterat tilldelat effektiviseringskrav, bortsett från mindre delar inom Tekniska nämnden samt Fritidsnämnden. Båda nämnda nämnder prognostiserar även negativa budgetavvikelser för 2021, och bedöms därmed inte fullt ut ha hanterat tilldelat effektiviseringskrav.

"Samtliga nämnder som prognostiserar negativ budgetavvikelse för år 2021 ska vidta åtgärder för att säkra en långsiktigt hållbar ekonomi. Hänsyn ska dock tas till årets ekonomiska effekter av den pågående pandemin. Vidtagna åtgärder ska redovisas till Kommunstyrelsen i samband med delårsrapport med prognos 2."

I kommunstyrelsens delårsrapport 1 uppmanades alla nämnder som prognostiserat negativ budgetavvikelse redovisa vidtagna åtgärder som en del i delårsrapport 2. Programnämnd samhällsbyggnad prognostiserade vid delår 1 en samlad negativ avvikelse på -25,6 mnkr. En stor del av denna avvikelse är hänförd till effekter av coronapandemin och därmed har inga åtgärder vidtagits inom övriga verksamheter för hantering av dessa och negativa avvikelser kvarstår även i prognos 2. Utöver effekter av coronapandemin är de stora avvikelserna hänfödda till:

- Kollektivtrafiken: - 14,7 mnkr
Ett arbete pågår i samarbete med Region Örebro län kring att minska kostnaderna inom färdtjänsten samt att Programnämnd samhällsbyggnad beslutat om flera åtgärder som frigjort budgetutrymme som omfördelats till färdtjänstens budget, i syfte att minska den negativa avvikelsen. Under 2021 syns en tydlig kostnadsminskning för färdtjänsten i och med en lägre kostnad per resa än på 5 år. Till viss del beror årets lägre utfall på ett minskat resande till följd av coronapandemin, men även bortsett från coronaffekt beräknas kostnaden per resa att minska, vilket indikerar på att arbetet som genomförts gett önskad effekt. Även om den negativa avvikelsen minskar är dock färdtjänsten även vid prognos 2 orsaken till Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhets negativa prognos. Behov finns av budgetkompensation för färdtjänsten då avsaknad av princip för årlig budgetuppräknings saknas. Behovet avser både kompensation för att landa på en rimlig nivå för vad verksamheten kostar idag, men även att tydliggöra en princip för årlig budgetuppräknings till följd av ökade kostnader på grund av indexökningar, ökat resande etc. framåt. Möjligheten att omprioritera budgetmedel till färdtjänsten inom Programnämnd samhällsbyggnad bedöms inte som möjlig då det skulle ge för stora effekter på nämndens övriga verksamheter och uppdrag.
- Projektenheten (Tekniska nämnden): - 4,4 mnkr
Arbete pågår med att finna en möjlig finansiering för detta och ett förslag har tagits fram. Dock är inget beslutat eller ändrat inför 2021 så därmed kvarstår avvikelsen.
- Vinterväghållningen: - 2,8 mnkr
Utredningsarbete kring vinterväghållningen har genomförts och visar att den ekonomiska ramen behöver stå i rimlig proportion till kommunens ansvar för obligatoriska respektive frivilligt påtagna uppgifter där en rimlig budget har bedömts till 30 mnkr jämfört med dagens 20 mnkr. Frågan har lyfts vidare i budgetprocessen och därmed kvarstår årets avvikelse.

5.1 Enheternas delårsresultat och prognos

Nämnd / vht <i>Belopp i tkr</i>	Delår 2		Förbr % 2021 (riktvärde 67%)	Förändr delår 2 % 2020-2021	Bokslut	Budget	Prognos	Prognos	Avvikelse	Förändr helår %
	2020	2021			2020	2021	1 - 2021	2 - 2021	Budget- Prognos 2	2020-2021
Byggnadsnämnden	-3771	-9889	177%	162%	-4 129	-5 572	-4 654	-5 769	-197	40%
Fritidsnämnden	-104 438	-108 144	64%	4%	-167 120	-168 378	-172 202	-171 678	-3 300	3%
Kulturnämnden	-125 266	-126 231	63%	1%	-194 863	-199 958	-199 326	-198 663	1 295	2%
Miljönämnden	-6 518	-7 143	35%	10%	-17 033	-20 565	-18 087	-20 482	83	20%
Tekniska nämnden	-141 643	-147 004	76%	4%	-204 521	-193 928	-205 243	-206 696	-12 768	1%
<i>Varav gasverksamhet</i>	<i>1 371</i>	<i>2 875</i>		<i>110%</i>	<i>1 774</i>		<i>909</i>	<i>1 496</i>	<i>1 496</i>	<i>-16%</i>
Programnämnd samhällsbyggnad	-94 212	-86 216	70%	-8%	-134 131	-122 464	-132 566	-135 376	-12 911	1%
<i>Varav egna verksamheter:</i>	<i>-90 375</i>	<i>-84 804</i>	<i>72%</i>	<i>-6%</i>	<i>-131 289</i>	<i>-118 139</i>	<i>-128 031</i>	<i>-130 982</i>	<i>-12 843</i>	<i>0%</i>
<i>Varav gemensamt programomr totalt:</i>	<i>-3 831</i>	<i>-1 412</i>	<i>33%</i>	<i>-63%</i>	<i>-2 842</i>	<i>-4 326</i>	<i>-4 535</i>	<i>-4 394</i>	<i>-68</i>	<i>55%</i>
<i>Programnämnd</i>	<i>-757</i>	<i>-780</i>	<i>70%</i>	<i>3%</i>	<i>-1 135</i>		<i>-1 107</i>	<i>-1 175</i>	<i>-68</i>	<i>4%</i>
<i>Planeringsreserv</i>						<i>-1 080</i>	<i>-1 080</i>	<i>-1 080</i>		
<i>Programöversgripande*</i>	<i>-3 074</i>	<i>-632</i>	<i>30%</i>	<i>-79%</i>	<i>-1 707</i>	<i>-2 139</i>	<i>-2 348</i>	<i>-2 139</i>		<i>25%</i>
Nettokostnad	-474 477	-481 752	68%	2%	-720 023	-710 865	-731 169	-738 664	-27 798	2%

Budget med minustecken framför innebär skattefinansierad kostnadsbudget.

Utfall med minustecken innebär nyttjade medel av skattefinansierad kostnadsbudget.

Utfall med plustecken framför innebär redovisat plusresultat, dvs. intäkter överstigit nyttjade kostnader.

*Budget anslag från Kommunstyrelsen som ska vidare till driftsnämnderna har placerats här samt preliminära lönekostnader

Det samlade redovisade utfallet för de skattefinansierade verksamheterna inom programområde Samhällsbyggnad uppgår till – 481,8 mnkr vid delårsrapport vilket motsvarar en förbrukning på 68 %, vilket överstiger riktvärdet något. Förbrukningen motsvarar en avvikelse på – 7,8 mnkr jämfört mot periodens budget. Avvikelsen för perioden hänförs till Byggnadsnämnden, Tekniska nämnden samt Programnämnden samhällsbyggnads egen verksamhet. Avvikelsen inom Byggnadsnämnden hänförs främst till upparbetade kostnader inom detaljplansverksamheten som ännu inte har fakturerats. Avvikelsen inom Programnämnden samhällsbyggnads egen verksamhet hänförs till kollektivtrafiken, och där främst färdtjänsten, samt flera avvikelser inom mark, och där främst LFE, skogsverksamheten samt bostadsrätterna. Avvikelsen inom Tekniska nämnden hänförs till vinterväghållningen samt övrig park och gatuverksamhet och där bland annat avseende lägre intäkter för parkeringsverksamheten. De andra verksamheterna inom Programnämnd samhällsbyggnad redovisar ett utfall mer eller mindre inom riktvärdet för perioden. Anledningen till den stora positiva avvikelsen inom Miljönämnden är att intäkter för livsmedelstillsyn inkommit men avser tillsyn som inte prognostiseras att genomföras under året då den fått stå tillbaka till förmån för tillsyn utifrån lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder.

Den samlade prognosen för programområde Samhällsbyggnad uppgår till – 27,8 mnkr vid delårsrapport och hänförs till Fritidsnämnden, Tekniska nämnden, Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet samt Byggnadsnämnden. Det prognostiserade underskottet inom Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet hänförs i stort sett till helhet kollektivtrafiken och färdtjänsten som prognostiserar ett underskott på -14 mnkr. Den negativa prognosen inom Fritidsnämnden hänförs i sin helhet till Örebrobaden som prognostiserar en avvikelse på -4,3 mnkr. Den negativa prognosen är en effekt av Corona då baden hålls stängda i enlighet med de allmänna rekommendationerna och därmed har intäkter uteblivit för Fritidsnämnden. Tekniska nämnden prognostiserar ett underskott på -12,8 mnkr. Inom Tekniska nämnden är den största prognostiserade avvikelsen inom vinterväghållning, - 2,8 mnkr, - 3,2 mnkr parkeringsverksamheten, - mnkr avseende markavtal samt - 8,9 mnkr inom övrig park- och gatuverksamhet. Gasverksamheten uppvisar en positiv prognos, vilken därmed minskar Tekniska nämndens samlade negativa avvikelse. Inom Byggnadsnämnden

hänförs avvikelsen till en oförutsedd kostnad för ett planavtal som detaljplanenheten behövt finansiera.

Enhet <i>Belopp i tkr</i>	Delår 2	Delår 2	Förändr % 2020-2021	Bokslut	Budget	Prognos	Prognos	Avvikelse budget - prognos	Förändr % 2020-2021
	2020	2021		2020	2021	1 - 2021	2 - 2021		
Vatten och avlopp ¹⁾	10 096	17 014	69%	2 985	0	1 577	9 301	9 301	212%
Avfall ²⁾	-3 063	-2 962	-3%	-7 219	0	-7 144	-6 718	-6 718	-7%
Nettokostnad	7 033	14 052	100%	-4 234	0	-5 567	2 583	2 583	31%

1) Redovisat resultat minskar/ökar skulden till abonnenterna.

2) Redovisat resultat minskar/ökar det egna kapitalet

Det samlade utfallet för programnämnd Samhällsbyggnads taxefinansierade verksamheter uppgår för perioden till +14,1 mnkr och är en positiv budgetavvikelse på motsvarande då de taxefinansierade verksamheterna har en noll budget och ska finansieras av intäkter. Vid delår 2 2020 uppgick det samlade utfallet till + 7 mnkr och förbättringen mellan åren hänförs till VA-verksamheten där den nya taxan som infördes 2021 samt tätare uppföljning har givit de önskade effekterna med att reducerade det negativa egna kapitalet.

Den samlade prognosen för taxekollektivet uppgår till + 2,5 mnkr och hänförs till VAs positiva avvikelse på + 9,3 mnkr. Avfallsverksamheten prognosisterar dock en negativ avvikelse på - 6,7 mnkr. Den negativa avvikelsen regleras mot det egna kapitalet som inför 2021 uppgick till cirka + 83 mnkr. VA-verksamhetens regleras mot det negativa egna kapitalet som inför 2021 uppgick till -17 mnkr.

5.2 Intäcks- och kostnadsutveckling

RNO	Kontogrupp	2020	2020	2020	2021	2021	2021	Prognos	Avvikelse
		Bokslut	Ack utf augusti	Förbr%	Budget	Ack utf augusti	Förbr%	Helår (Aug)	
SB Samhällsbyggnad	3A Avgifter	115 360	76 964	60	129 345	67 973	53	120 146	4 786
SB Samhällsbyggnad	3B Statsbidrag	33 128	14 638	176	9 535	8 655	91	9 248	-23 880
SB Samhällsbyggnad	3C Försäljning av verksamhet	11 606	5 120	60	6 161	5 016	81	5 474	-6 132
SB Samhällsbyggnad	3F Reavinst	6 020	4 370	122	4 000	1 754	44	3 000	-3 020
SB Samhällsbyggnad	3G Övriga intäkter	1 834 014	1 193 376	68	1 805 151	1 238 942	69	1 801 487	-32 527
SB Samhällsbyggnad	4D Köp av verksamhet	-106 814	-58 754	62	-93 056	-62 311	67	-104 594	2 220
SB Samhällsbyggnad	4J Kapitalkostnader	-202 594	-134 914	65	-194 246	-129 064	66	-193 170	9 424
SB Samhällsbyggnad	4K Ankomstregistrering	0	-4 556	#DIVISION/0!	0	-1 507	#DIVISION/0!	0	0
SB Samhällsbyggnad	4L Övriga kostnader	-336 926	-214 584	74	-282 353	-215 659	76	-289 386	47 540
SB Samhällsbyggnad	5A Personalkostnader	-393 271	-252 129	59	-429 025	-259 254	60	-406 928	-13 657
SB Samhällsbyggnad	6A Lokalhyror	-1 333 467	-895 269	67	-1 386 612	-937 556	68	-1 387 138	-53 671
SB Samhällsbyggnad	6B Övriga kostnader	-261 188	-144 100	70	-196 094	-151 382	77	-211 537	49 652
SB Samhällsbyggnad	7A Inhyrd personal	-258	-223	447	-50	-191	382	-61	197
SB Samhällsbyggnad	7B Reaförluster	-1 312	-817	66	-250	-141	56	-300	1 012
SB Samhällsbyggnad	7D Övriga kostnader	-87 871	-67 319	80	-83 370	-52 723	63	-86 402	1 469
Summa SB		-723 572	-478 197	65	-710 865	-487 447	69	-740 160	-16 588
SF Gas	3A Avgifter	0	0	0	-513	0	0	0	0
SF Gas	3B Statsbidrag	2	0	#DIVISION/0!	0	4	#DIVISION/0!	0	-2
SF Gas	3C Försäljning av verksamhet	2 665	2 387	60	3 055	2 131	70	3 000	335
SF Gas	3G Övriga intäkter	8 334	3 976	66	11 461	8 130	71	12 450	4 116
SF Gas	4D Köp av verksamhet	-280	-230	51	-650	-86	13	-450	-170
SF Gas	4J Kapitalkostnader	-1 924	-1 202	60	-2 131	-1 408	66	-2 131	-207
SF Gas	4L Övriga kostnader	-3 166	-1 073	269	-4 776	-2 653	56	-5 354	-2 188
SF Gas	5A Personalkostnader	-1 062	-470	16	-2 998	-1 464	49	-2 394	-1 331
SF Gas	6A Lokalhyror	0	0	0	-100	-87	87	-137	-137
SF Gas	6B Övriga kostnader	-1 720	-1 659	32	-2 013	-708	35	-1 854	-134
SF Gas	7D Övriga kostnader	-1 075	-358	432	-1 335	-984	74	-1 635	-560
Summa SF		1 774	1 371	#DIVISION/0!	0	2 875	-10 551 282	1 496	-279
Total PN SAM		-721 798	-476 826	65	-710 865	-484 572	68	-738 664	-16 866

Den samlade prognosen för intäkter är lägre för programområde Samhällsbyggnad jämfört med 2020. De största differenserna hänförs till intäkter för försäljningen av skyddsmaterial, vilket är svårt att prognostisera vilken effekt som kommer att uppstå under 2021. Nettoeffekt av försäljning och kostnader kommer dock att vara 0 för programområde Samhällsbyggnad då dessa faktureras vidare inom kommunen, främst Social välfärd. De lägre intäkterna för statsbidrag hänförs till största del till statsbidrag kopplat till den pågående Coronapandemin. Vilka ersättningar som programområde

Samhällsbyggnad kommer att motta under 2021 är osäkert och därmed prognostiseras enbart de mottagna ersättningarna.

Anledningen till lägre prognos för lägre övriga kostnader, 4L, hänförs till det kommunala skyddslagret vilket är svårt att prognostisera vilka kostnader som kommer att uppstå under 2021, och kostnaderna kommer att debiteras främst till Social välfärd. Övriga kostnader, 6B, prognostiseras att bli lägre 2021 jämfört till 2020 vilket hänförs till lägre övriga fastighetskostnader under 2021. De högre lokalkostnaderna hänförs främst till lokalförsörjningsverksamheten som ligger inom programnämnden. Ökade kostnader beror bland annat på indexökningar som finns kopplat till inhyrda fastigheter, denna indexökning debiteras till hyresgäst. Övriga fastighetskostnader och hyreskostnader har totalt en lägre nettoeffekt under 2021 jämfört med 2020 vilket innebär lägre hyresintäkter under 2021. Ökade personalkostnader hänförs till årliga löneökningar.

5.3 Investeringar

Skattefinansierade investeringar

Programområde Samhällsbyggnads skattefinansierade investeringar (tkr)	Budget 2021	Varav överförda medel	Utfall tom aug	Förbrukning tom aug	Prognos 1 2021	Prognos 2 2021	Förbrukning helår enl prognos	Avvikelse budget-prognos
Trafik & miljö- och fastighetsinvesteringar	-222 411	-96 263	-57 052	26%	-208 308	-199 083	90%	23 328
Programnämnd Samhällsbyggnad (inventarier samt övriga investeringar)	-1 000	0	0	0%	-2 000	-1 000	100%	0
Teknisk nämnd skattefinansierade investeringar	-116 890	-13 444	-35 004	30%	-116 690	-91 562	78%	25 328
Fritidsnämnd	-18 237	-1 437	-1 403	8%	-18 164	-9 564	52%	8 673
Kulturnämnd	-18 827	-8 437	-5 499	29%	-12 143	-12 143	64%	6 684
Exploateringsinvesteringar	-159 282	0	-70 518	44%	-90 000	-110 000	69%	49 282
Summa	-536 647	-119 581	-169 476	32%	-447 305	-423 352	79%	113 295

Den samlade investeringsbudgeten för 2021 uppgår vid delårsrapport 2 till 536,6 mnkr, varav 119,6 mnkr är överförda medel från 2020. Av den totala investeringsbudgeten för 2021 uppgår exploateringsinvesteringar till 159,3 mnkr. Till och med augusti har 32 % av total budget nyttjats, vilket är lågt jämfört mot riktvärdet för perioden på 67 %. Under 2021 prognostiseras 423,4 mnkr att nyttjas, vilket motsvarar en prognostiserad förbrukning på 79 % av total budget. Av programrådets totala budget för skattefinansierade investeringar prognostiseras cirka 59 mnkr att behöva överföras till 2022.

I nedanstående tabeller presenteras respektive rubrik i tabellen ovan mer uppdelat.

Tekniska skattefinansierade investeringar (tkr)	Budget 2021	Varav överförda medel	Utfall tom aug	Förbrukning tom aug	Prognos 1 2021	Prognos 2 2021	Förbrukning helår enl prognos	Avvikelse budget-prognos
Gata & park	-66 187	-9 183	-22 003	33%	-66 187	-53 720	81%	12 467
Bredband	-11 000	0	-2 621	24%	-11 000	-11 000	100%	0
Inventarier TN	-892	0	-83	9%	-692	-892	100%	0
Fordon (inkl. inventarier)	-38 811	-4 261	-10 297	27%	-38 811	-25 950	67%	12 861
Summa	-116 890	-13 444	-35 004	30%	-116 690	-91 562	78%	25 328

Tekniska nämndens skattefinansierade investeringsbudget uppgår för 2021 till 116,9 mnkr och under 2021 prognostiseras 91,6 mnkr att nyttjas. Till och med augusti 2021 har 30 % nyttjats jämfört mot riktvärdet på 67 %.

Av total budget på 116,9 mnkr är 66,2 mnkr volympottsfinansierade investeringar och 39 mnkr prognostiseras nyttjas under 2021. Prognosen för de volympottsfinansierade investeringarna motsvarar en beräknad ökad kapitalkostnad på mellan 1,8 – 2,2 mnkr.

Fastighetsinvesteringar (tkr)	Budget 2021	Varav		Förbrukning tom aug	Prognos 1 2021	Prognos 2 2021	Förbrukning helår enl prognos	Avvikelse budget-prognos
		överförda medel	Utfall tom aug					
Lokalförsörjning och bostadsrätter	-5 500	-3 100	0	0%	-4 100	-4 100	75%	1 400
Myndighetskrav	-2 000	0	-885	44%	-2 000	-2 000	100%	0
Fastighetsförvärv	-30 000	0	-12 786	43%	-30 000	-30 000	100%	0
Markreserv fastighetstekn åtgärder	-14 707	-11 457	-4 397	30%	-14 707	-10 326	70%	4 381
Fastighetsinvest Kof fastigheter	-41 566	-18 886	-7 606	18%	-41 566	-33 266	80%	8 300
Summa	-93 773	-33 443	-25 674	27%	-92 373	-79 692	85%	14 081

Fastighetsinvesteringarna har ett totalt budgetanslag för 2021 på 93,8 mnkr och prognostiserar att nyttja 79,7 mnkr under 2021. Till och med augusti har 27 % av total budget nyttjats. De medel som inte prognostiseras nyttjas 2021 kommer behöva överföras till 2022 då projekten pågår.

Trafik och miljöinvesteringar (tkr)	Budget 2021	Varav		Förbrukning tom aug	Prognos 1 2021	Prognos 2 2021	Förbrukning helår enl prognos	Avvikelse budget-prognos
		överförda medel	Utfall tom aug					
City	-14 776	-15 263	-1 754	12%	-15 263	-9 776	66%	5 000
Stadsmiljö, inkl odlingslotter	-8 251	-2 264	-110	1%	-2 246	-8 097	98%	154
Kulturmiljövård	-10 800	-2 732	-21	0%	-4 900	-10 750	100%	50
Åstaden	-1 483	-1 483	-240	16%	-1 483	-540	36%	943
Trafik	-20 268	-19 468	-2 319	11%	-20 468	-19 133	94%	1 135
Kollektivtrafik	-39 057	-9 057	-27 619	71%	-37 922	-40 035	103%	-978
Skattefinansierade expl. Objekt	-27 053	-11 053	-86	0%	-27 053	-25 110	93%	1 943
Naturvård och vatten	-5 950	-1 500	771	-13%	-5 600	-5 950	100%	0
Tillgänglighetsrådet	-1 000	0	0	0%	-1 000	0	0%	1 000
Summa	-128 638	-62 820	-31 378	24%	-115 935	-119 391	93%	9 247

Trafik- och miljöinvesteringar har för 2021 en total budget på 128,6 mnkr, varav 62,8 mnkr är överförda medel från 2020. Under 2021 prognostiseras 93 % av budgeten nyttjas, trots att förbrukningen till och med augusti enbart uppgår till 24%.

Av total budget på 126,6 mnkr är 100,1 mnkr volympottsfinansierade investeringar, varav 90,9 mnkr prognostiseras nyttjas under 2021, vilket motsvarar en förbrukning på 72 %. Prognosen för de volympottsfinansierade investeringarna motsvarar en beräknad ökad kapitalkostnad på mellan 4,3 – 5,2 mnkr.

Inventarieinvesteringar samt övriga inv. (tkr)	Budget 2021	Varav		Förbrukning tom aug	Prognos 1 2021	Prognos 2 2021	Förbrukning helår enl prognos	Avvikelse budget-prognos
		överförda medel	Utfall tom aug					
Inventarier programgemensamt	-1 000	0	0	0%	-2 000	-1 000	100%	0
Summa	-1 000	0	0	0%	-2 000	-1 000	200%	0

Programområde Samhällsbyggnad har enligt beslut 1 mnkr avsatt för inventarieinvesteringar. Medlen kan vid behov begäras från alla driftsnämnder och beslut om ombudgetering sker sedan från Programnämnd samhällsbyggnad. Driftkostnadskonsekvenser hanteras sedan inom befintlig ram hos den nämnd där investeringen genomförs.

Kultur- och fritidsinvesteringar (tkr)	Budget 2021	Varav		Förbrukning tom aug	Prognos 1 2021	Prognos 2 2021	Förbrukning helår enl prognos	Avvikelse budget-prognos
		överförda medel	Utfall tom aug					
Fritidsinvesteringar	-18 237	-1 437	-1 403	8%	-18 164	-9 564	100%	8 673
Hundlekplats Lundby	-73	-73	0	0%	0	0	0%	73
Motionsspår 2019	-174	-174	-18	10%	-174	-174	100%	0
Motionsspår Karlslund	-6500	0	-180	3%	-6500	-6500	100%	0
Motionsspår Markaspåret	-8800	0	0	0%	-8800	-200	2%	8 600
Eklundaskolan läktare	-350	-350	0	0%	-350	-350	100%	0
Anläggande av fritidsyta (sanering av förorenad idrottsmark)	-840	-840	-247	29%	-840	-840	100%	0
Inventarieinvesteringar	-1 500	0	-958	64%	-1 500	-1 500	100%	0
Kulturinvesteringar	-18 827	-8437	-5499	29%	-12 143	-12 143	64%	6 684
Inventarier	-1672	-172	-98	6%	-1 500	-1 500	90%	172
RFID-låneautomater till biblioteket	-1500	0	0	0%	-1 500	-1 500	100%	0
Sorteringsverk Stadsbiblioteket	-1 267	-1 267	-750	59%	-1 267	-1 267	100%	0
Konstinv. Lilla Å-promenaden	-541	-541	-142	26%	-541	-541	100%	0
Konstutsmückning 1%	-13 847	-6457	-4509	33%	-7 335	-7 335	53%	6 512
Summa	-37 064	-9 874	-6 902	19%	-30 307	-21 707	59%	15 357

Fritidsnämnden har ett totalt investeringsutrymme på 18,2 mnkr där den största delen av utrymmet avser medel för investering i motionsspår (15,3 mnkr). För 2021 prognostiseras 9,6 mnkr att nyttjas där den stora avvikelsen utgörs av investeringen markspåret som blivit försenad på grund av resursbrist av projektledare. För alla investeringar, exklusive inventarieinvesteringar, finns medel avsatta för driftkostnadskonsekvenser att begära från Kommunstyrelseförvaltningen.

Kulturnämnden har ett totalt investeringsutrymme på 18,8 mnkr där största delen, 13,8 mnkr, avser investeringsmedel för konstutsmäckning enligt 1%-regeln. För 2021 prognostiseras 12,1 mnkr att nyttjas, vilket motsvarar 64 % av total budget. Avvikelsen hänförs till investeringsmedel för 1%-konstutsmäckning och beror på att konsthallen ej har resurser att hinna omsätta medlen i samma takt som de tillkommer dem. För alla investeringar, exklusive inventarieinvesteringar och RFID-låneautomater som är en reinvestering, finns medel avsatta för driftkostnadskonsekvenser att begära från Kommunstyrelseförvaltningen.

Taxefinansierade investeringar

Programområde Samhällsbyggnads taxefinansierade investeringar (tkr)	Budget 2021	Varav överförda medel	Utfall tom augusti	Förbrukning tom augusti	Prognos 1 2021	Prognos 2 2021	Förbrukning helår enl prognos	Avvikelse budget- prognos
Teknisk nämnd Avfall	-22 048	-17 548	-2 765	13%	-22 048	-9 818	45%	12 230
Teknisk nämnd VA	-476 463	-96 531	-190 410	40%	-439 411	-379 280	80%	97 183
Fordonsgas	-10 250	-8 100	-629	6%	-5 200	-5 682	55%	4 568
Summa	-508 761	-122 179	-193 804	38%	-466 659	-394 780	78%	113 981

Den samlade investeringsbudgeten för taxefinansierade investeringar uppgår till 508,8 mnkr för 2021, varav 122,2 mnkr är överförda medel från 2020. Totalt prognostiseras 394,8 mnkr att nyttjas vilket motsvarar en förbrukning på 78 % av budgeten för 2021. Det är främst inom VA-verksamheten som medel inte kommer nyttjas, vilket främst beror på tidsförskjutning i flera projekt, dels med anledning av försenade upphandlingar, dels på grund av resursbrister både internt och externt vid konsultstöd. Även överklaganden och försenade materielleveranser bidrar till att projekt inte löper på enligt plan. Av total budget prognostiseras cirka 96 mnkr behöva överföras till 2022. VA verksamheten prognostiserar ett behov av att överföra medel till 2022 på 79,1 mnkr, avfalls behov prognostiseras till 12,2 mnkr och gasverksamheten med 4,6 mnkr.

Driftkostnadskonsekvenser av investeringarna finansieras inom verksamheternas egen budget och ska därmed rymmas inom intäkterna från taxor och avgifter.